

Βασιλική Χαραλάμπους**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.:**

Απομαγνητοφώνηση από Σταυρούλα Χριστουλάκη 25/2/2020

Συνεντεύκτρια: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΒΣ), ΝΑΣΣΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΝΣ)**

Αφηγήτρια: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ (ΒΧ)**

0:00:02 Ατομικά Στοιχεία.

(ΒΣ) Ωραία! Ξεκινάμε λοιπόν, πού 'ναι το ερωτηματολόγιο μας; Εδώ. Λοιπόν, γεια σας, είμαστε από την προφορική, την Ομάδα Προφορικής Ιστορίας του Δήμου Χαλανδρίου, ήρθαμε να συζητήσουμε για τη ζωή σας, για την εμπειρία σας στο Χαλάνδρι. Στη γειτονιά μας... και να μας μιλήσετε για την... για τη ζωή σας στο Χαλάνδρι. Λοιπόν, καταρχήν πώς λέγεστε...

(ΒΧ) Χαραλάμπους Βασιλική.

(ΒΣ) Γεννηθήκατε στο Χαλάνδρι;

(ΒΧ) Γεννήθηκα στο Χαλάνδρι το 1966...

0:00:48 Για την οικογένειά της.

(ΒΣ) Πολύ ωραία! Η οικογένεια έμενε εδώ;

(ΒΧ) Η οικογένεια έμενε εδώ από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο... Η γιαγιά μου και ο παππούς μου είχανε κάποιο οικόπεδο, το οποίο είχε... τους είχε παραχωρηθεί επειδή ήταν πρόσφυγες και το 1950, ας το πούμε, χτίστηκε αυτό το σπίτι, τελείως διαφορετικό από ότι είναι τώρα, ήτανε μία μονοκατοικία, η οποία είχε πολύ μεγάλη αυλή, με ζώα... και το σπίτι, ας πούμε, ήταν πολύ μικρότερο από ότι η αυλή! Γιατί τότε ήταν οι συνθήκες τελείως διαφορετικές, οι άνθρωποι είχανε, όπως ξέρουμε, πολλά ζώα, ήταν πιο πολύ στη φύση, το Χαλάνδρι ήταν τελείως διαφορετικό. Ο παππούς μου δούλευε, σαν καρβουνιάρης, όπως λέγαμε τότε, έχοντας... πουλώντας, ξέρω 'γω, πάγο, πετρέλαιο και κάρβουνα. Κι έτσι, όπως σας είπα, ήταν τελείως διαφορετικό το σπίτι από ότι φτιάχτηκε το 1963 που παντρεύτηκε η μητέρα μου και άλλαξε τελείως διαφορετικά, έγινε τελείως διαφορετικό το σπίτι, έχοντας πολύ πιο μικρή αυλή και πολύ μεγαλύτερο στον εσωτερικό χώρο.

(ΝΣ) Δηλαδή με το γάμο άλλαξε και το σπίτι.

(ΒΧ) Με το γάμο άλλαξε και το σπίτι, ναι!

(ΝΣ) Ο μπαμπάς από πού ήτανε;

(BX) Ο μπαμπάς μου είναι, ήταν μάλλον, από την Παύλιανη Λαμίας, γεννήθηκε το 1926 και ήρθε στην Αθήνα σε πολύ μικρή ηλικία. Δεν είχε σχέση με το Χαλάνδρι, έμενε σε διαφορετική περιοχή, την οποία δεν θυμάμαι τώρα, συγγνώμη .

(ΝΣ) Ναι.

(BX) Στο Χαλάνδρι ήρθε το 1963, παντρεύτηκε με τη μητέρα μου...

(ΒΣ) Παντρεύτηκαν με συνοικέσιο;

(BX) Όχι! Όχι! Και από τότε έμενε εδώ...

0:02:56 Η γνωριμία των γονιών της και η δουλειά του πατέρα εκείνη την εποχή.

(ΝΣ) Πώς γνωριστήκανε, θυμάσαι καθόλου, οι γονείς;

(BX) Κοίταξε, απ' ότι ξέρω γνωριστήκανε.... ο πατέρας μου δούλευε σαν ζαχαροπλάστης, από εκείνη την εποχή και έφερνε κάποιες παραγγελίες στο... σε κάποιο γαλακτοπωλείο, που είναι, που ήτανε πολύ κοντά εδώ πέρα, στον κύριο Λεπενιώτη.

(ΝΣ)Α, μάλιστα!

(BX) Και έτσι, επειδή ήτανε και πατριώτες, είχανε κάποια σχέση αρκετά φιλική, ερχόταν πολύ συχνά ο πατέρας μου εδώ και επειδή...

(ΒΣ) Έτσι γνώρισε...

(BX) ...η μητέρα μου, όπως πολλοί γείτονες ψώνιζε από το Λεπενιώτη και τα λοιπά, την είδε ο πατέρας μου και κάπως γνωριστήκανε και φτιάξανε κάποια σχέση, η οποία οδήγησε στο γάμο.

(ΒΣ) Μάλιστα!

Η καταγωγή των παππούδων της από τα Βουρλά της Μικράς Ασίας.

(ΝΣ)Εγώ να ρωτήσω, Κική, κάτι, για τον παππού, πριν πάμε παρακάτω; Από πού είχαν έρθει οι γονείς;

(BX) Η παππούς και η γιαγιά ήτανε... ο πατέρας της μητέρας μου και η μητέρα της μητέρας μου, η γιαγιά μου κι ο παππούς μου, δηλαδή, ήταν πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία και ήρθανε το 1922 με την μικρασιατική καταστροφή.

(ΝΣ) Θυμάσαι από πού στη Μικρά Ασία... Σου 'χουνε πει;

(BX) Ναι! Ήτανε, ήτανε από τα Βουρλά της Μικράς Ασίας.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΒΣ) Από τα Βουρλά.

0:04:15 Ήρθαν στο Χαλάνδρι το 1950.

(ΒΣ) Και μέινανε από την αρχή εδώ ή όταν τους δώσανε το...

(ΒΧ) Όχι, όχι, όχι! Από τότε που ήρθανε, μένανε σε διαφορετικές περιοχές, η γιαγιά μου έμενε στη Νίκαια, ο παππούς μου..., μάλλον και οι δύο στη Νίκαια και εκεί γνωριστήκανε, ας πούμε... Μετά από τον Δεύτερο Παγκόσμιο, όχι! πριν, λίγο πριν τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ήρθαν και μένανε στον Ερυθρό Σταυρό, σε κάτι παράγκες τις οποίες είχαν και... τότε ήτανε τα σπίτια τους σ' αυτή τη μορφή, όπως ξέρουμε, πρόσφυγες, ας πούμε, ήτανε και προσπάθησαν μόνοι τους όσο μπορούσαν να κάνουνε καλύτερη τη ζωή τους. Αυτές οι παράγκες τούς είχαν δοθεί για να μένουνε, ας πούμε, μέχρι το 1950 που ήρθαμε στο Χαλάνδρι, όπως σας είπα και πριν, έχοντας αυτό το σπίτι που...

0:05:21 Το πρόβλημα της τυφλότητας και η παιδική της ηλικία.

(ΒΣ) Ναι, ναι! Μάλιστα. Για μιλήστε μας τώρα, θυμηθείτε την παιδική σας ηλικία στο Χαλάνδρι. Κατ' αρχήν το πρόβλημα της τυφλότητας το είχατε από παιδί;

(ΒΧ) Το πρόβλημα της τυφλότητας υπάρχει, είναι από τότε που γεννήθηκα. Υπάρχει...

(ΝΣ) Εκ γενετής.

(ΒΧ) Ναι, είναι εκ γενετής...

(ΒΣ) Και έτσι βιώσατε μία διαφορετική, φαντάζομαι, παιδική ηλικία; Πώς είναι, πώς ήταν η παιδική σας ηλικία; Οι πρώτες σας αναμνήσεις... στο Χαλάνδρι, στην οικογένεια...

(ΒΧ) Ναι, γενικότερα μπορώ να πω ότι δεν είχα πολλά προβλήματα με τα παιδιά της γειτονιάς, ας πούμε, και σαν παιδί γενικότερα έτσι, να με κάνουν να νοιώθω άσχημα. Εντάξει, κάποια παιδάκια, πάντα δηλαδή υπάρχουν κάποια που είναι, αρνητικά, ας το πούμε έτσι, με εμάς, σαν παιδιά... Μπορούν να σε στεναχωρέσουνε και τα λοιπά..., αλλά γενικά..., επειδή είχα και την αδελφή μου που ήμασταν μαζί παντού από μικρά παιδιά, μπορώ να πω ότι και στα παιχνίδια συμμετείχα, γενικότερα, εντάξει, όσο μπορεί να πει κανείς...

(ΒΣ) Ήτανε κάτι...

(ΒΧ) ...ήτανε καλό!

(ΝΣ) Ομαλό!

0:06:32 Τα πρώτα χρόνια έμενε στον Οίκο Τυφλών στην Καλλιθέα.

(ΒΧ) Ναι, βέβαια στο Χαλάνδρι δεν έμενα πάντα, με την έννοια ότι στα πεντέμισί μου χρόνια πήγα στον Οίκο Τυφλών της Καλλιθέας, γιατί ήτανε το μόνο σχολείο για τυφλούς, στο οποίο μέναμε μέσα, ήμουνα δηλαδή εσωτερική στο σχολείο αυτό και στο Χαλάνδρι ερχόμουνα τα Σαββατοκύριακα και τις διακοπές Χριστούγεννα, Πάσχα και το καλοκαίρι, φυσικά!

(ΒΣ) Μάλιστα.

0:07:05 Τότε λεγόταν Οίκος Τυφλών. Αργότερα μετονομάστηκε σε Κέντρο εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ).

(ΒΣ) Για πείτε πώς, πείτε μας πώς μεγαλώσατε εκεί, ποια ήταν η καθημερινότητάς σας στον Οίκο Τυφλών;

(ΒΧ) Τότε λεγόταν «Οίκος Τυφλών» μέχρι μία κατάληψη, η οποία έγινε το 1976, προκειμένου οι τυφλοί να... ν' αλλάξουν τις συνθήκες του σχολείου αυτού, γιατί ήτανε υπό την αιγίδα, ας το πούμε έτσι, της εκκλησίας και προκειμένου να κρατικοποιηθεί το σχολείο, έγινε μία κατάληψη, οπότε το σχολείο αυτό από τότε ονομάστηκε Κ.Ε.Α.Τ. που σημαίνει Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών.

(ΒΣ) Μάλιστα.

0:07:44 Προτιμούσε να μένει με την οικογένειά της.

(ΒΧ) Όταν πήγαινα εγώ, το σχολείο αυτό ονομαζόταν «Οίκος Τυφλών», μπορώ να πω ότι το είχα δει πάρα πολύ αρνητικά, είχα μεγάλο πρόβλημα να μένω μέσα στο σχολείο και όπως τα περισσότερα παιδιά των Αθηνών είχαν τέτοιο θέμα, προτιμούσαμε να είμαστε σπίτια μας, με την οικογένειά μας, με τα παιδιά, με τα αδέρφια μας... Στεναχωριόμουν πάρα πολύ, δηλαδή, τα πρώτα χρόνια ιδίως...

(ΝΣ) Δεν σου άρεσε...

(ΒΧ) Δεν μου άρεσε καθόλου, με ρωτάγανε «*Τι έχεις; Τι έχεις;*» «*Θέλω τη μαμά μου...!*» δηλαδή σε έναν έτσι μεγάλο βαθμό!

(ΝΣ) Τι ηλικία είχες τότε;

(ΒΧ) Ε, ξεκίνησα από την πρώτη δημοτικού που ήμουνα πεντέμισι χρόνων γιατί θα τότε μας παίρνανε και στα πεντέμισι στο σχολείο μέχρι το δημοτικό, μέχρι στο τέλος του δημοτικού, μέχρι 12 χρόνων. Στο γυμνάσιο συνέχισα σε ιδιωτικά σχολεία.

(ΝΣ) Θυμάσαι έτσι μια πρώτη, τις πρώτες μέρες έτσι κάτι έντονο από 'κει...

(ΒΣ) Ή κάποια ανάμνηση...

(ΒΧ) Απ' το σχολείο εννοείτε;

(ΝΣ) Ναι, ναι απ' το σχολείο! Κάτι ιδιαίτερο!

(ΒΧ) Κάτι ιδιαίτερο!

(ΝΣ) Αν θυμάσαι κάτι.

0:08:50 Η κακή συμπεριφορά μιας επιμελήτριας.

(ΒΧ) Ναι. Θυμάμαι ότι κάποια ... επιμελήτρια, ας το πούμε έτσι, γιατί έτσι τις λέγαμε τότε τις κοπέλες που μας φρόντιζαν... μ' έδειρε!

(ΝΣ) Α! Γιατί;

(ΒΧ) Πολύ λίγο όμως γιατί είχα την... το ψυχολογικό πρόβλημα εγώ να είχα απώλεια ούρων, ας το πούμε έτσι. Το οποίο εξελίχθηκε, τελείωσε όταν έφυγα από κει. Δηλαδή ήταν καθαρώς ψυχολογικό το πρόβλημα αυτό. Γιατί, τέλος πάντων, συνέβη μία φορά ένα τέτοιο ατύχημα, η κυρία αυτή με χτύπησε! Και θυμάμαι ότι είχα νιώσει πολύ άσχημα, ξέρω γω, με κλάματα με... γενικά...! Εντάξει! Θέλω να πω ότι ήτανε για μένα πολύ έτσι μεγάλο πρόβλημα τότε, ήθελα να φύγω απ' το σχολείο και η μητέρα μου επειδή πάντα ...

(ΒΣ) Ήταν γενικότερα της αγωγής αυτό πρόβλημα, το χτύπημα δηλαδή...

(ΒΧ) Ναι...

(ΒΣ) Κι εμείς θυμόμαστε στα σχολεία...

(ΒΧ) Πόσο μάλλον εμείς που μέναμε μέσα και είχαμε κάποια τέτοιες κοπέλες, που σας είπα, μας εξυπηρετούσαν, οι οποίες ήταν τελείως άσχετες, δεν είχανε καμία παιδεία, ήταν από επαρχίες, μας δέρνανε, μας κακοποιούσανε, δηλαδή πάρα πολύ άσχημα, ας το πούμε έτσι... Η μητέρα μου...

(ΒΣ) Δεν ήταν νοσοκόμες αυτές;

(ΒΧ) Όχι, όχι!

(ΒΣ) Δεν ήτανε καν...

0:10:09 Η μητέρα αντέδρασε στην κακή συμπεριφορά του προσωπικού.

(ΒΧ) Καμία σχέση δεν είχανε με τέτοιο, με τέτοια θέματα. Ήταν οι κοπέλες απ' το χωριό τους, οι οποίες ερχόντουσαν στην Αθήνα, δεν είχανε τι να κάνουνε, είχαν κάποιον γνωστό και τις φέραν στο σχολείο και περνάγαμε εμείς πάρα πολύ ωραία! [Γέλια] Τέλος πάντων, με την έννοια ότι μας θεωρούσαν πολύ άσχημα γιατί οι κοπέλες δεν ξέρανε, δεν είχανε την υπομονή, ούτε την παιδεία να ασχοληθούν με εμάς που δεν βλέπαμε και τα λοιπά. Και θυμάμαι ότι η μητέρα μου είχε αντιδράσει πολύ άσχημα, δηλαδή τους έκανε μεγάλες παρατηρήσεις, έτσι ώστε σε μένα, ας πούμε και σε κάποια άλλα παιδιά που ήμασταν απ' την Αθήνα να προσέχουν λίγο περισσότερο τις κινήσεις τους. Γιατί ξέρανε ότι θα 'ρθουν οι γονείς μας και θα αντιδράσουν πάνω σ' αυτό!

(ΝΣ) Ήτανε και παιδιά από επαρχία που δεν φεύγαν τα σαββατοκύριακα να υποθέσω.

(ΒΧ) Βεβαίως! Τα περισσότερα!

(ΝΣ) Τα περισσότερα.

(ΒΧ) Τα περισσότερα παιδιά δεν φεύγαν από το σχολείο αυτό Σαββατοκύριακα.

0:11:07 Ήταν γύρω στα 50 παιδιά μέχρι το τέλος του γυμνασίου. Υπήρχαν χωριστοί κοιτώνες για αγόρια, κορίτσια.

(ΝΣ) Ναι, ναι, θυμάσαι καθόλου αριθμούς; Πόσα ήτανε τα παιδιά;

(ΒΧ) Ναι τα παιδιά τότε... ήτανε γύρω στα... 50... Τα παιδιά, εννοώ μέχρι το τέλος του γυμνασίου έτσι;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΒΣ) Μέχρι εκεί που εσύ φοίτησες, ας πούμε.

(ΒΧ) Μέχρι τα 18, ας πούμε, γιατί υπήρχαν και περιπτώσεις που μένανε μέσα και στο Γυμνάσιο. Δηλαδή πηγαίναν σε κάποιο Γυμνάσιο της Καλλιθέας αλλά ήταν εσωτερικά στο σχολείο αυτό. Ήμασταν γύρω στα 60 παιδιά, τότε!

(ΝΣ) Και στο δωμάτιο πόσα παιδιά ήσασταν μαζί;

0:11:44 Περιγραφή των κοιτώνων.

(ΒΧ) Στο δωμάτιο μπορεί να ήμασταν..., τα πολύ μικρά, ας πούμε, επειδή ήτανε κάποιοι κοιτώνες, όπως τους λέγανε τότε, οι οποίοι αφορούσαν ξέρω 'γω κάποιους κοιτώνες κοριτσιών και αγοριών ξεχωριστά, δύο κοιτώνες ή τρεις μάλλον για τα κορίτσια και άλλοι δύο, τρεις κοιτώνες, όπως λέγαμε τότε, για τα αγόρια. Στον κάθε κοιτώνα μπορεί να ήμασταν γύρω στα δέκα παιδιά, μπορεί και πέντε σε κάποιον άλλον, ανάλογα με την ηλικία, ας πούμε.

(ΝΣ) Ναι, και είχατε έτσι ένα προσωπικό χώρο καθόλου..., το κρεβάτι και κάτι άλλο...

(ΒΧ) Ναι, είχαμε το κομοδίνο μας, τη ντουλάπα, τις ντουλάπες μας, ναι! Αυτός ήταν ο χώρος μας.

(ΒΣ) Το κρεβάτι, το κομοδίνο και η ντουλάπα!

(ΒΧ) Και η ντουλάπα, ναι!

(ΝΣ) Μετά το σχολείο, ψυχαγωγία ποια ήτανε..., άλλες δραστηριότητες, δηλαδή, που κάνατε εκεί μέσα;

0:12:50 Τα απογεύματα έκαναν μουσική, γυμναστική, χειροτεχνία και μελέτη.

(ΒΧ) Όταν λες μαθήματα εννοείς ...

(ΝΣ) Ναι, ναι, πώς πέραγε η μέρα δηλαδή, η μία μέρα;

(ΒΧ) Κοίταξε, το απόγευμα κάναμε..., υπήρχαν κάποια απογευματινά μαθήματα, τα οποία αφορούσαν μουσική, γυμναστική και χειροτεχνία, ας πούμε. Και μετά από τις πεντέμισι, ξέρω 'γω μέχρι τις εφτά, ας πούμε, ήταν η ώρα της μελέτης. Που αφορούσε τα μαθήματα που θα έπρεπε να έχουμε διαβάσει για την άλλη μέρα.

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΒΧ) Από κει και πέρα εντάξει θα πηγαίναμε...

(ΒΣ) Διαβάζατε μόνοι σας ο καθένας.

(ΒΧ) Ναι, ναι διαβάζαμε...

(ΒΣ) Δεν σας βοηθούσε κάποιος;

(ΒΧ) Όχι, όχι! Διαβάζαμε μόνοι μας. Πολλά βιβλία δεν υπήρχαν και υπήρχε περίπτωση να έχουμε πολύ λίγα αναγνωστικά, ας πούμε, όπως λέγαμε τότε...

(ΝΣ) Α, μάλιστα!

(ΒΧ) ...έτσι ώστε να χρειάζεται να διαβάζουμε ξέρω γω όλοι μαζί από κάποιο αναγνωστικό ας το πούμε.

(ΒΣ) Μάλιστα. Η εκπαίδευση τι περιλάμβανε ακριβώς, το ωρολόγιο πρόγραμμα τι περιλάμβανε ακριβώς;

(ΒΧ) Τα μαθήματα που κάνουν σε όλα τα σχολεία!

00:14:00 Τα μαθήματα ήταν κοινά για όλα τα σχολεία.

(ΒΣ) Σε όλα τα σχολεία. Δηλαδή ήτανε κοινά τα μαθήματα...

(ΒΧ) Ναι, βεβαίως!

(ΝΣ) Απλά εσείς τα κάνατε με άλλο τρόπο, με άλλου είδους βιβλία;

00:14:03 Η μόνη διαφορά από τα άλλα σχολεία ήταν το διάβασμα με το σύστημα Braille.

(ΒΧ) Κοίταξε, από τη στιγμή που διαβάζουμε και γράφουμε διαφορετικά εμείς, με το σύστημα Braille γράφουμε και διαβάζουμε, ας πούμε, αυτός ήταν ο τρόπος, αυτή ήταν η διαφορά, ας πούμε. Κατά τ' άλλα τα μαθήματα ήταν τα ίδια όπως κάνουν τα παιδιά!

0:14:23 Η πρώτη δημοτικού αφορούσε γραφή και ανάγνωση κυρίως.

(ΝΣ) Πότε έμαθες τη γραφή και την ανάγνωση αυτή; Σας τη διδάξανε εκεί, ε; Στο δημοτικό...

(ΒΧ) Μας την διδάξανε εκεί στην πρώτη δημοτικού, κυρίως.

(ΝΣ) Πρώτη δημοτικού...

(ΒΧ) Η πρώτη δημοτικού αφορούσε γραφή και ανάγνωση κυρίως.

(ΝΣ) Ναι.

0:14:43 Οι επιδόσεις των παιδιών επηράζονταν από το πρόβλημα της τυφλότητας.

(ΒΣ) Μάλιστα. Υπήρχε..., οι επιδόσεις των παιδιών επηρεάζονταν από το πρόβλημα που είχαν;

(ΒΧ) Καμιά φορά ναι!

(ΒΣ) Ναι!

(ΒΧ) Ας πούμε, το χαρακτηριστικό το δικό μου, ας πούμε, είναι ότι ήμουν αρκετά ντροπαλή!

(ΒΣ) Ναι.

(ΒΧ) Και αυτό ξεκίναγε, όπως είπαμε και πριν, από το, ότι τέλος πάντων, ήμουνα εσωτερική στο σχολείο αυτό!

(ΒΣ) Ναι.

(ΒΧ) Κάποια άλλα παιδιά μπορεί να ήταν επιθετικά! Δηλαδή οπωσδήποτε έπαιζε και πιο πολύ σε μας στα παιδιά των Αθηνών! Τα παιδιά της επαρχίας ήτανε πιο άνετα στο σχολείο αυτό. Ήταν, δηλαδή, νιώθανε πιο ανεξάρτητα! Γιατί δεν είχανε, ας πούμε, την υπερπροστασία που είχαμε εμείς, από τους γονείς τους. Δεν βλέπανε τους γονείς τους όσο συχνά, όσο συχνά τους βλέπαμε εμείς, τα παιδιά των Αθηνών! Και έτσι κατά κάποιον τρόπο ήτανε πιο άνετα πιο..., μπορούσανε να νιώσουν πιο ανεξάρτητα, πιο καλά, ας πούμε, από ένα σημείο και πέρα!

(ΒΣ) Είχαν αποδεχτεί αυτό το...

(ΒΧ) Είχαν αποδεχτεί...

(ΒΣ) ...αυτό το περιβάλλον σαν σπίτι τους μάλλον.

(ΒΧ) Μπράβο! Κάπως έτσι!

(ΒΣ) Ενώ εσείς ήσασταν αναγκασμένοι...

(ΒΧ) Ήμασταν αναγκασμένοι...

(ΒΣ) ...ήσασταν με το ένα πόδι μέσα και με το άλλο έξω!

(ΒΧ) Μπράβο, ναι, ακριβώς αυτό! Λίγο πολύ έτσι γινότανε...

16:00:00 Διατηρεί φιλία από εκείνα τα χρόνια.

(ΒΣ) Φιλίες έκανες εκεί; Στενές φιλίες!

(ΒΧ) Ναι! Είχα μία φίλη, η οποία υπάρχει ακόμα, είμαστε δηλαδή από την πρώτη δημοτικού μέχρι τώρα οι καλύτερες φίλες.

(ΒΣ) Α, υπάρχει μια σταθερή σχέση, δηλαδή.

(ΒΧ) Ναι, υπάρχει μια είχαμε σταθερή σχέση και είμαστε μια ζωή! Δηλαδή, μέχρι τώρα. Και κατά τα άλλα υπήρχαν παιδιά που κάπως εμένα και άλλους δυο τρεις μας αντιμετώπιζανε κάπως... δυσάρεστα; Γιατί θεωρούσαν ότι επειδή μας φρόντιζαν οι γονείς μας, κάπως ζήλευαν; Κάπως έτσι ένιωθαν πιο άσχημα, ας πούμε; Έτσι ώστε, εμένα και άλλους δυο, τρεις, ξέρω 'γω, να μας... να πιστεύουν ότι επειδή τα έχουμε όλα είμαστε κάπως αλλιώς...!

0:16:50 Ένωσε και το «μπούλιγκ».

(ΒΣ) Σας ειρωνεύονταν δηλαδή;

(ΒΧ) Μας ειρωνεύονταν στα παιχνίδια..., ξέρω γω...

(ΒΣ) Σας απέκλειαν απ' τα παιχνίδια;

(ΒΧ) Κάπως..., ναι!

(ΝΣ) Δηλαδή, ένιωσες εκεί λίγο «μπούλιγκ»; Που λέμε σήμερα;

(ΒΧ) Λίγο!

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΒΧ) Λίγο!

(ΝΣ) Ναι. Θυμάσαι καμιά έτσι ιδιαίτερη ιστορία από αυτό;

(ΒΧ) Στα παιχνίδια, ας πούμε! Όταν παίζαμε, ξέρω 'γω, κάποιο παιχνίδι που τότε το λέγαμε «Βασιλιά, Βασιλιά τι ώρα είναι», ας πούμε! Και κάναμε κάποια βήματα μπρος ή πίσω προκειμένου να..., να αλλάξει το άτομο που έκανε το βασιλιά και έλεγε «Τι ώρα είναι;» Ήταν ένα παιχνίδι που παίζαμε τότε, βρε παιδί μου!

(ΝΣ) Ναι.

0:17:28 Η οικογένεια ήταν προνομιούχα στον οικονομικό τομέα. .

(ΒΧ) Λοιπόν, σε κάποια φάση κάποιο παιδάκι μου λέει εμένα «Πλούσια, πλούσια τι ώρα είναι;» Ε, και εγώ κάπως αντέδρασα με την... με την έννοια ότι έφυγα απ' το παιχνίδι, ας πούμε. Δηλαδή κάπου..., αυτό! Με απέκλειαν επειδή ένιωθαν ότι τα 'χω όλα... «Εσείς οι πλούσιοι...» Γενικά μου φέρναν, είχα συχνά αυτό το χαρακτηρισμό της πλούσιας, ας πούμε.

(ΒΣ) Είδες, όμως, εντάξει, διακινδυνεύω μία κρίση, διότι για κάποιους, πλούτος ήταν να έχεις ...

(ΒΧ) Βεβαίως!

(ΒΣ) ...την οικογένειά σου τόσο κοντά, ας πούμε!

(ΒΧ) Ναι!

(ΒΣ) Ναι.

(ΒΧ) Και πέρα από αυτό κάποια πράγματα που τα παιδιά δεν τα είχαν, ας πούμε, επειδή τότε γενικά σαν οικογένεια ήμασταν αρκετά άνετα οικονομικά, μπορώ να πω ότι μπορεί εγώ να είχα περισσότερα ρούχα, περισσότερα παιχνίδια, η μητέρα μου ερχότανε και μου έφερνε, ξέρω 'γω, διάφορα τρόφιμα, ας πούμε, γλυκά, ξέρω 'γω, διάφορα τέτοια που τα παιδιά αυτά δεν τα είχαν συχνά από τη στιγμή που δεν είχαν τους γονείς τους στην Αθήνα προκειμένου να είχαν επισκέψεις έτσι ώστε να έχουνε κι αυτά. Γενικά ήμουν από τα παιδιά του σχολείου τα προνομιούχα σε αυτόν τον τομέα.

(ΒΣ) Πού ήταν αυτό το σχολείο;

(ΒΧ) Αυτό το σχολείο είναι στην Καλλιθέα.

0:18:54 Ήταν δύσκολο για ένα παιδί που έμενε μακριά από την Καλλιθέα να πηγαиноέρχεται αυθημερόν. Γι' αυτό και δεν δεχόντουσαν εξωτερικούς μαθητές.

(ΒΣ) Στην Καλλιθέα. Και τότε ας πούμε, για να πηγαίνει κανείς αυθημερόν και να 'ρχεται από την Καλλιθέα θα έπρεπε να είχε τουλάχιστον...

(ΒΧ) Ναι, ήτανε...

(ΝΣ) Αυτοκίνητο και τα λοιπά...

(ΒΧ) Ναι, αυτοκίνητο, από δω, ας πούμε, ως την Καλλιθέα τότε ένα μεγάλο ταξίδι! Ήταν τελείως διαφορετικές οι συνθήκες στους δρόμους, πολύ μακριά. Γενικά. Όχι, όχι ότι και τώρα δεν είναι, ας πούμε, εντάξει!

(ΒΣ) Ναι, αλλά τότε ακόμα περισσότερο φαντάζομαι!

(ΝΣ) Μα αυτό το σχολείο δεν δεχότανε εξωτερικούς, ήταν όλοι εσωτερικοί...

[Ακατάληπτα]

(ΒΣ) Ναι, θέλω να πω ότι ακόμα και στην πιθανότητα να ήταν ένα σχολείο που να πήγαινε κι ένα παιδί και να γυρνούσε μετά στο σπίτι του, ήτανε μακριά!

(ΒΧ) Ήτανε δύσκολο, ήταν δύσκολο! Κάποια παιδιά που..., που ήτανε δύο, ίσως, ένα, δύο; Που μένανε κοντά..., ίσως ένα παιδί μόνο, θυμάμαι, που έμενε πολύ κοντά εκεί, ήτανε... έφευγε, ας πούμε, κάθε μέρα.

(ΒΣ) Α!

(ΒΧ) Δηλαδή, αν σε περίπτωση ήθελε κάποιο παιδί, μπορούσε να φύγει, μπορούσε, αν δηλαδή υπήρχε η δυνατότητα να...

(ΝΣ) Να γυρίσει σπίτι του το μεσημέρι, το απόγευμα...

(ΒΣ) Ναι... Το 'κανε!

(BX) Ναι, ναι, ναι το 'κανε! Απλά γενικά είχε καθιερωθεί ότι το σχολείο αυτό είναι για εσωτερικούς!

(ΒΣ) Τα αδέρφια σου, όταν έφυγες από το σπίτι και αυτά συνεχίσανε σ' ένα κανονικό εδώ της γειτονιάς σχολείο, φαντάζομαι...

(BX) Ναι!

Τα αδέρφια της είχαν μια πολύ καλή στάση απέναντί της σχετικά με το πρόβλημά της.

(ΒΣ) ...πώς αντιμετώπιζαν που έφυγες από το σπίτι, είχες αλλαγή, έβλεπες αλλαγή στη συμπεριφορά τους τα Σαββατοκύριακα;

(BX) Ε..., στενοχωριόντουσαν πάρα πολύ που έφυγα και πήγα σ' αυτό το σχολείο! Τα Σαββατοκύριακα που ερχόμουνα ένιωθαν πάρα πολύ καλά που ήρθα! Ερχόντουσαν στο σχολείο καμιά φορά με τη μητέρα μου να με δούνε, η αδερφή μου κυρίως, και χαιρότανε πάρα πολύ που ήρθε στο σχολείο να με δει! Δηλαδή, με το που έμπαιναν στην αυλή άφηνε το χέρι της μαμάς μου προκειμένου να έρθει, να τρέξει να με βρει, ας πούμε. Κι ο αδερφός μου, καμιά φορά, όταν κι αυτός ερχότανε, το ίδιο και μάλιστα πήγαινε και προσπαθούσε να βρει, να έχει επικοινωνία με τα παιδιά, τα αγόρια τα τυφλά που παίζανε μπάλα τότε, ας πούμε, και συμμετείχε και αυτός, ξέρω 'γω, στο παιχνίδι. Γενικά είχα μια πολύ καλή στάση από τ' αδέρφια μου σχετικά με το πρόβλημα της τυφλότητας ...

(ΒΣ) Τη θυμάμαι εγώ αυτή τη στάση από τ' αδέρφια σου! Πάρα πολύ καλή!

(ΝΣ) Είσαι η μεγαλύτερη από τα αδέρφια;

(BX) Όχι, είμαι, είμαι στη μέση, ο αδερφός μου είναι μεγαλύτερος από εμένα και η αδερφή μου λίγο μικρότερη.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(BX) Δεν έχουμε μεγάλη διαφορά ηλικίας και με τους δύο, ας πούμε.

[ΒΣ) Θα μπορούσες να μας περιγράψεις μία μέρα τυπική σε αυτό το σχολείο ή μία μέρα τυπική από την παιδική, εφηβική σου ηλικία; Πώς ήταν;

(BX) Κατ' αρχήν στην εφηβεία μου δεν ήμουνα εκεί!

(ΒΣ) Δεν ήσουνα εκεί! Εκεί ήσουνα μέχρι;

(BX) Το Δημοτικό!

0:21:36 Στην πρώτη γυμνασίου πήγε στη «Χιλ», στην Πλάκα. Δεν μπόρεσε να συνεχίσει λόγω της απόστασης. Συνέχισε στην «Ελληνογερμανική Αγωγή».

(ΝΣ) Το Δημοτικό! Μετά πού πήγες;

(ΒΧ) Μετά συνέχισα στην πρώτη γυμνασίου σε κάποιο κολέγιο, στη «Χιλ», η οποία ήταν παρά πολύ μακριά, ήταν στην Πλάκα, ας πούμε, έτσι ώστε να μην μπορέσω να συνεχίσω εκεί μετά, γιατί είχα δυσκολία στην...

(ΝΣ) Στην προσέγγιση.

(ΒΧ) Όχι, όχι, στο.. στην απόσταση! Ήτανε πολύ μακριά να πάω και να έρθω! Κι έτσι στη δευτέρα και στην τρίτη γυμνασίου συνέχισα στην «Ελληνογερμανική Αγωγή».

0:22:14 Με ποιον τρόπο έφτανε στην Πλάκα. Η σχολή «Χιλ» κάθε χρόνο έπαιρνε κάποιο τυφλό άτομο δωρεάν.

(ΝΣ) Στην Πλάκα πώς πήγαινες;

(ΒΧ) Στην Πλάκα με πήγαινε ο πατέρας μου μέχρι τον Ερυθρό Σταυρό, μετά πέραγε κάποιο σχολικό και με έπαιρνε και το μεσημέρι, πάλι το ίδιο, έπρεπε να έρθω πάλι μέχρι εκεί να με περιμένει κάποιος, δηλαδή ήτανε για μένα πολύ μεγάλη δυσκολία. Είχα ταλαιπωρηθεί πολύ σε αυτό τον τομέα. Κατά τα άλλα ήτανε πολύ καλά, δηλαδή αν ήμουνα πιο κοντά και μπορούσα να συνεχίσω αυτό το σχολείο ήτανε..., είχα πολύ καλή αντιμετώπιση γιατί είχαν προηγηθεί κι άλλοι τυφλοί, δηλαδή αυτό το σχολείο κάθε χρόνο έπαιρνε κάποιο τυφλό άτομο χωρίς να πληρώσει, ας πούμε.

(ΝΣ) Πώς λέγεται; Ποιο σχολείο;

(ΒΧ) «Χιλ»!

(ΝΣ) Α, στη σχολή τη «Χιλ» !

(ΒΧ) Τη «Χιλ», ναι!

(ΝΣ) Τι θυμάσαι από εκείνη τη χρονιά, κάτι που... ξεχωριστό.

(ΒΧ) Γενικά ότι..., είχα πολύ θετική, έτσι, επικοινωνία με τα κορίτσια γιατί μόνο κορίτσια πηγαίναν σ' αυτό το σχολείο. Ήμασταν γύρω στα τριάντα πέντε άτομα, θυμάμαι, στην τάξη και τα περισσότερα κορίτσια, γενικά, με πλησίαζαν, ήτανε δηλαδή μία πολύ καλή παιδεία...

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) ...και μία πολύ καλή επικοινωνία μαζί μου! Και σας λέω, μακάρι να μπορούσα να συνεχίσω αλλά ήταν το θέμα της απόστασης, ας πούμε!

(ΒΣ) Να ρωτήσω κάτι σ' αυτό; Το σχολείο αυτό δεν ήταν ειδικευμένο για τυφλούς;

(ΒΧ) Όχι! Όχι!

(ΒΣ) Ήταν ένα κανονικό σχολείο!

(ΒΧ) Ναι!

(ΒΣ) Πώς εσύ αντιμετώπισες; Σου παρείχανε όλα εκείνα τα μέσα για να μπορείς να ανταπεξέλθεις στην εκπαίδευση; Πέρα απ' τη συμπεριφορά, ας πούμε!

0:23:57 Ο τρόπος που διαβάζανε από κάποιες μπομπίνες, ταινίες κλπ.

(ΒΧ) Ναι. Τα μέσα που..., που είχαμε τότε..., θα έπρεπε βέβαια να έχουμε τα βιβλία στο σύστημα Braille, που δεν ήταν πολύ εύκολο να τα βρούμε... Ο τρόπος λοιπόν που διαβάζαμε ήταν κάποιες μπομπίνες, τότε, κάποιες ταινίες, ας το πούμε έτσι, που τις βρísκαμε από τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών, εκεί δηλαδή πηγαίναμε προκειμένου να βρούμε τα βιβλία αυτά! Το σχολείο δεν μου παρείχε εμένα τίποτα, έπρεπε δηλαδή εγώ να έχω την ευθύνη για το πώς θα βρω τον τρόπο που θα...

(ΒΣ) Μάθεις τα μαθήματα!

(ΒΧ) Να μάθω τα μαθήματα τα οποία, ας πούμε, θα 'πρεπε να διαβάσω.

(ΝΣ) Ήσουν καλή μαθήτρια;

(ΒΧ) Έτσι και έτσι! Το μεγάλο μου πρόβλημα ήταν τα μαθηματικά. Τα μαθηματικά ήταν ένα θέμα! Δεν... Στα φιλολογικά ήμουν πολύ καλύτερη!

(ΝΣ) Μετά για το άλλο το σχολείο να μας πεις.

(ΒΧ) Το άλλο το σχολείο ήτανε μεικτό, ήμασταν γύρω στα εικοσιπέντε παιδιά στην τάξη, αγόρια και κορίτσια. Είχε ένα, ένα ύφος, ας το πούμε έτσι, μικροαστικό, κατά κάποιον τρόπο. Δεν υπήρχε, ας πούμε, η παιδεία και η... έτσι, η επικοινωνία γενικότερα, που είχα στο άλλο το σχολείο με τα κορίτσια, αλλά γενικά, α, εντάξει!

(ΝΣ) Υπήρχε άλλος, άλλη με πρόβλημα...

(ΒΧ) Όχι, όχι!

(ΝΣ) Μόνη σου ήσουν εκεί!

(ΒΧ) Ναι, ναι

(ΝΣ) Εκεί ένιωσες να αντιμετωπίζεις κάποιο πρόβλημα «μπούλιγκ»;

(ΒΧ) Ε, όχι ιδιαίτερα. Κάποιοι καθηγητές πιο πολύ ήτανε λίγο κομπλεξικοί, ας το πούμε έτσι.

(ΝΣ) Ναι;

0:26:00 Στην «Ελληνογερμανική Αγωγή» την απέκλεισαν από το να πάει εκδρομή με το σχολείο λόγω της τυφλότητάς της.

(ΒΧ) Θυμάμαι ότι... έναν γυμνασιάρχη, ξέρω 'γω, που είχαμε τότε χαρακτηριστικά, ότι επρόκειτο να πάμε κάποια εκδρομή και ενθουσιάστηκα και 'γω ότι θα συμμετέχω στην εκδρομή! Όταν λοιπόν πήγα σχολείο προκειμένου να ξεκινήσουμε από κει την εκδρομή και ο κύριος αυτός, κάπως έτσι, ήταν αρκετά αρνητικός ότι θα πήγαινα και

εγώ στην εκδρομή, έτσι ώστε να γυρίσει και να μου πει ότι γιατί, ότι γιατί ήρθα εδώ πέρα και τα λοιπά. Γιατί να έρθω και ότι εμείς θα πάμε εκδρομή και εσύ θα μπορέσεις να συμμετέχεις κι όλα αυτά! Ότι κάπως, ας πούμε, με απέκλεισε από το να πάω εκδρομή!

(ΒΣ) Χωρίς να σου πει τίποτα, ας πούμε, πριν!

(ΒΧ) Όχι! Όχι! Όχι! Ίσως να πίστευε ότι δεν θα πάω, δεν ξέρω και..., και σ' αυτό η μητέρα μου διαμαρτυρήθηκε. Γενικά, η μητέρα μου ήτανε.. μ' έχει από μικρό παιδί, πέρα από την υπερπροστασία, έτσι που ίσως να μού 'κανε λίγο κακό, ας πούμε, προσπαθούσε να 'ναι πάντα δίπλα μου και να ...

(ΒΣ) Δίνει μάχες!

(ΒΧ) Ακριβώς! Να δίνει μάχες!

[ΒΣ) Τι θυμάμαι και 'γω έτσι...

(ΝΣ) Οι συμμαθητές τι θέση πήρανε όταν είπε ο καθηγητής αυτό;

(ΒΧ) Τίποτα! Καμία θέση!

(ΒΣ) Αυτό ήθελα να ρωτήσω κι εγώ.

(ΒΧ) Καμία θέση!

(ΝΣ) Καμία θέση;

(ΒΧ) [Βήχει] Όχι, δεν ασχολήθηκε κανένας!

(ΒΣ) Οι φίλοι σου; Δεν είχες φίλους;

(ΒΧ) Όχι ιδιαίτερα! Δηλαδή, εντάξει, δεν μπορώ να πω ότι είχα πολλά άτομα που να έκανα παρέα, ας πούμε. Δυο, τρεις φίλες είχα από 'κει, που και μετά, ας πούμε, συνεχίζαμε να κάνουμε παρέα, αλλά όχι για πολλά χρόνια. Κάπου χαθήκαμε μετά! Τυχαία, έτσι;

0:28:47 Η «Ελληνογερμανική Αγωγή» ήταν στο Χαλάνδρι.

(ΝΣ) Οπότε, αυτό το σχολείο... θύμησέ μας πάλι!

(ΒΧ) Ελληνογερμανική Αγωγή!

(ΒΣ) Ελληνογερμανική Αγωγή. Και βρισκότανε; Και βρισκόταν;

(ΒΧ) Στο Χαλάνδρι!

(ΒΣ) Α! Στο Χαλάνδρι!

(ΒΧ) Νομίζω, υπάρχει ακόμα...

(ΝΣ) Μάλιστα, υπάρχει!

(BX) Αλλά λέγεται «Γερμανική...

(ΝΣ) Ναι.

(BX) ...νομίζω... έχει αλλάξει!

(ΒΣ) Ναι, ναι είναι πάνω στο... Άρα ουσιαστικά μ' αυτό το σχολείο έρχεσαι και στο Χαλάνδρι σαν μαθήτρια!

(BX) Ναι, ναι!

(ΝΣ) Είχατε δραστηριότητες άλλες στην πόλη, στο Χαλάνδρι; Στο σχολειό σου, με το σχολειό;

(BX) Όχι, τίποτα ιδιαίτερο. Δεν θυμάμαι κάτι ιδιαίτερο.

(ΝΣ) Δεν θυμάσαι κάτι...

0:28:23 Οι σπουδές της στο Ωδείο Χαλανδρίου. Οι δυσκολίες στην μετακίνησή της.

(BX) Στο Χαλάνδρι, επίσης, για να πάμε λίγο παραπέρα, συμμετείχα και στο..., σπούδασα μάλλον και στο Ωδείο Χαλανδρίου! Στο Εθνικό!

(ΝΣ) Πότε άρχισες; Ν' αρχίσουμε μ' αυτήν την...

(BX) Ξεκίνησα το 1982...

(ΝΣ) Ενώ ήσουνα μαθήτρια...

(BX) Ναι, και μέχρι το... 1993. [Ακούγεται κουδούνισμα τηλεφώνου

(ΝΣ) Κατάφερες να πηγαίνεις μόνη σου εκεί ή πήγαινες με τη μαμά;

(BX) Όχι, εκεί πήγαινε με τη μητέρα μου γιατί ήταν αρκετά μακριά, είχα και ένα θέμα λίγο με το... με το θέμα των δρόμων γενικότερα, γιατί φοβόντουσαν οι γονείς μου. Δεν είχαν εμπιστοσύνη ότι θα μπορέσω, ας πούμε, να πάω άνετα μόνη μου και λοιπά. Εμένα ήταν κάτι που με προβλημάτιζε αυτό, από τότε, ήθελα δηλαδή κάπου να το δω το θέμα ότι πρέπει να κυκλοφορώ και μόνη μου, γενικότερα...

(ΝΣ) Νομίζεις ότι βόηθαγαν οι δρόμοι και οι... εκεί στο Χαλάνδρι, για παράδειγμα; Ακόμα κι όταν πήγαινες με τη μητέρα σου.

(BX) Κοίταξε, όταν πηγαίνεις με κάποιον, είναι αλλιώς! Όταν πηγαίνεις μόνος σου είναι τελείως αλλιώς!

(ΝΣ) Ε, βέβαια! Αλλά πλέον θυμάσαι πως τα πεζοδρόμια, το έτσι...

(BX) Γιατί... τα πεζοδρόμια και τα εμπόδια και τα λοιπά, όταν πηγαίνεις με κάποιον δεν θα το... δεν θα το σκοντάψεις!

(ΝΣ) Ναι!

(ΒΧ) Όταν πηγαίνεις μόνη σου με το μπαστούνι πρέπει όλα να τα... προσέχεις και να τα αποφεύγεις, όσο γίνεται, με το μπαστούνι σου και να...

0:30:16 Για το Ωδείο, για τους δασκάλους, η σχέση της με τη μουσική.

(ΝΣ) Για πες μας ξανά για το Ωδείο, τους δασκάλους σου, τη σχέση σου με τη μουσική...

(ΒΧ) Λοιπόν η σχέση μου με τη μουσική υπήρχε από μικρό παιδί, είχα ξεκινήσει ήδη κάποια μαθήματα πιάνου στο σχολείο, στον Οίκο Τυφλών, όπως είπαμε πριν. Έκανα δύο χρόνια κάποια μαθήματα και είχα έτσι ένα απωθημένο να ασχοληθώ με κάποιο μουσικό όργανο, κατά προτίμηση το πιάνο! Πριν ξεκινήσω πιάνο προσπαθούσα να παίζω μόνη μου κάποια πνευστά όπως η μελόντικα, φλάουτο έτσι... και μετά συνέχισα, ξεκίνησα το 1982, όπως είπαμε, πιάνο... Άλλαξα! Είχα αλλάξει αρκετούς καθηγητές γιατί φεύγαν απ' το Ωδείο για προσωπικούς τους λόγους, ας πούμε. Μόνο ν' ακούω ότι είχα καλές επιδόσεις, συμμετείχα και σε κάποιες συναυλίες του Ωδείου... Στα τελευταία χρόνια άλλαξα βέβαια Ωδείο, για κάποιο θέμα που προτίμηση καλύτερα να ξεκινήσω σε κάποιο άλλο Ωδείο, για κάποιο θέμα που αφορούσε, ξέρω 'γω, τη μουσική δωματίου που κάναμε τότε και ήταν υποχρεωτική στο... στην ύλη τη δικιά μου.

(ΝΣ) Έγινε κάποιο επεισόδιο ή όχι...;

0:31:37 Για οικονομικούς λόγους πήγε στο «Ορφείο Ωδείο» στην Αθήνα. Βρήκε τρόπο να πηγαίνει μόνη της με το λεωφορείο.

(ΒΧ) Όχι απλά οικονομικά με συνέφερε καλύτερα στο Ωδείο σε κάποιο άλλο Ωδείο, στο «Ορφείο Ωδείο» που βρισκόταν στην Αθήνα. Βρήκα και τρόπο να πηγαίνω μόνη μου με το λεωφορείο, δεν υπήρχε θέμα να πηγαίνει κάποιος, ας πούμε, μπορούσα...

0:31:53 Το 1984 έκανε μαθήματα κινητικότητας για τυφλούς. Αυτό της έδωσε μεγαλύτερη ελευθερία. Δεν έχει σκεφτεί να πάρει σκύλο γι' αυτή την περίπτωση.

(ΒΣ) Πότε ξεκίνησες να κυκλοφορείς μόνη σου;

(ΒΧ) Το 1984 έκανα κάποια μαθήματα κινητικότητας, όπως λέγαμε τότε, με μια δασκάλα που ήταν εκπαιδευμένη στο να μαθαίνει τους τυφλούς να χρησιμοποιούν το μπαστούνι τους και να βγαίνουνε στο δρόμο, έτσι ... με κάποια μαθήματα... Βέβαια αυτά τα μαθήματα δεν τα παίρνανε όλα γιατί υπήρχαν ορισμένοι, της επαρχίας κυρίως, που ήτανε πιο εύκολο να πάρουν το μπαστούνι τους και να βγουν μόνοι τους στο δρόμο. Δεν θέλανε, δεν είχαν την ανάγκη, δηλαδή, από τέτοια μαθήματα. Ήτανε πιο άνετοι, πιο ανεξάρτητοι, πιο, πιο ασφαλείς, πιο... Δεν είχαν τις ίδιες ανασφάλειες, ας πούμε, πώς θα πάνε και τα λοιπά. Ή θα τους δει κάποιος και θα τους κοιτάει... Κάποια κόμπλεξ που πολλοί, ας πούμε, συνάδελφοι, έχουμε. Είχαμε!

(ΒΣ) Κι αυτό σου έδωσε μεγαλύτερη ελευθερία, έτσι; Άρχισες να είσαι πιο... αυτόνομη!

(ΒΧ) Ναι εννοείται, ναι, ναι, από τη στιγμή που κυκλοφορεί κάποιος μόνος του και μπορεί να πάει οπουδήποτε για να κάνει τις δουλειές του είναι οπωσδήποτε ανεξάρτητος! Βέβαια όλοι έχουμε θέματα καμιά φορά που μπορεί να χρειαστούμε βοήθεια, ξέρω 'γω, σε κάποιους χώρους που δεν τους ξέρουμε, που μπορεί κάπως να θέλουμε ένα συνοδό για να πάμε...

(ΝΣ) Σκέφτηκες ποτέ σου να έχεις ένα σκύλο γι' αυτή την περίπτωση;

(ΒΧ) Όχι! Όχι.

(ΝΣ) Όχι.

(ΒΧ) Γιατί ο σκύλος φροντίδα, δεν είναι μόνο να σε πάει και να σε φέρει! Δεν..., θέλει φροντίδα και βέβαια αυτά τα μαθήματα, μαθήματα λέω, ...τα... τα μαθήματα, τέλος πάντων, που παίρνει ο σκύλος για να μπορέσει να είναι σύντροφος μας, αυτά πρέπει να ανανεώνονται κάθε... ίσως πέντε χρόνια; Δηλαδή δεν φτάνουν...

(ΒΣ) Μια φορά εκπαίδευση!

(ΒΧ) Ναι, δεν φτάνει η εκπαίδευση αυτή που θα πάρει μια φορά, πρέπει να ανανεώνεται κάθε, κάθε κάποια χρόνια, ας πούμε, κάθε πέντε, έξι χρόνια. Και πέρα από αυτό είπαμε ο σκύλος είναι μία... μία...

(ΒΣ) Μία άλλη ζωή που πρέπει να τη φροντίσεις, ε;

(ΒΧ) Ακριβώς! Πολύ σωστά!

0:34:46 Επιλογές που σκέφτηκε να κάνει όταν απέκτησε τη δυνατότητα της ελεύθερης μετακίνησης, πχ σπουδές, δουλειά...

(ΒΣ) Εγώ θέλω να πω, να τη ρωτήσω, τι πρόσφερε, εντάξει η δυνατότητα αυτή η καινούργια, να πηγαίνεις, να είσαι ελεύθερη, να μπορείς να πηγαίνεις όπου θέλεις και τα λοιπά. Τι επιλογές σκέφτηκες να κάνεις; Τι επιλογές σου άνοιξε στη ζωή σου αυτή η δυνατότητα; Δηλαδή σκέφτηκες να κάνεις κάποιες άλλες σπουδές κάπου αλλού, σκέφτηκες να πιάσεις μία δουλειά κάπου αλλού; Τι...;

(ΒΧ) Όλα παίζουνε...

(ΝΣ) Τι σου άνοιξε αυτό;

(ΒΧ) Από τη στιγμή που βγαίνεις μόνη σου στο δρόμο είναι λίγο, τα χέρια σου, όπως λένε. Λύνονται τα χέρια σου, με την έννοια ... Ναι, και δουλειά μ' ενδιαφέρει να βρω και... δούλεψα για κάποιο πεντάμηνο, ας πούμε, κάποια πεντάμηνη σύμβαση που είχα στη ΔΕΗ, πριν πιάσω δουλειά στη τράπεζα αρκετά αργότερα, ας πούμε, αλλά και κάποια βόλτα με φίλους μου και κάποιο ραντεβού με κάποιον και κάποια ψώνια που ήθελα να κάνω και γενικότερα στη σχολή τηλεφωνητών, που αργότερα πήγα, και εκεί... Γενικότερα, εντάξει, όχι ότι δεν είχα και τη βοήθεια της μητέρας μου όμως! Τη βοήθεια της μητέρας μου την είχα αρκετά χρόνια για αυτό το θέμα, γιατί ήθελε πάντα να είναι δίπλα μου, όπως είπα, και να με βοηθάει! Και κακά τα ψέματα, όταν έχουμε

κάποιον δίπλα μας να μας βοηθάει, ε, κάπου βολευόμαστε και δεν κάνουμε τα βήματα που θα έπρεπε να κάνουμε όταν είμαστε μόνοι μας και ξέρουμε ότι δεν υπάρχει κάποιος να μας βοηθήσει!

(ΒΣ) Ήτανε δηλαδή ενηλικίωση αυτό το πράγμα παράλληλα. Η εκπαίδευση αυτή σου πρόσφερε μία ενηλικίωση!

(ΒΧ) Κατά κάποιον τρόπο, ναι!

0:36:16 Η σχέση της με το άλλο φύλο. Γνωρίστηκαν στη Σχολή Τηλεφωνητών του Φάρου Τυφλών.

(ΝΣ) Να ρωτήσω, μια και ανέφερες και το θέμα του ραντεβού, ανάμεσα στα άλλα. Στη διάρκεια της εφηβείας και μετά, η σχέση με το άλλο φύλο, πότε έτσι.... ξεκίνησε κάπως...

(ΒΧ) Η σχέση με το άλλο φύλο ξεκίνησε στα δέκα εφτά, που... είχα μία σχέση..., βέβαια, εντάξει, το άτομο αυτό έμενε αρκετά μακριά έτσι ώστε να μπορούμε να βρισκόμαστε... Είχαμε τέτοια θέματα δηλαδή. Αλλά γενικότερα, από τότε ξεκίνησε να πούμε να...

(ΝΣ) Πώς γνωριστήκατε;

(ΒΧ) Γνωριστήκαμε στη Σχολή Τηλεφωνητών. Η Σχολή Τηλεφωνητών είναι και ήτανε, ήτανε, μάλλον, γιατί δεν υπάρχει τώρα, εκεί ήτανε και αυτό στην Καλλιθέα, στο Φάρο Τυφλών, που είναι ένας πολύ γνωστός φορέας στο χώρο των τυφλών, ε... που τότε υπήρχε η Σχολή Τηλεφωνητών. Κι εκεί, τέλος πάντων γνώρισα, κάποιον, κάποιο άτομο που θέλαμε να φτιάξουμε κάποια σχέση.

(ΝΣ) Κράτησε πολύ η σχέση;

(ΒΧ) Κράτησε κάποια χρόνια, αλλά μετά κάπως έγινε και δεν συνεχίστηκε.

(ΝΣ) Με παρέμβαση άλλων η δική σας απόφαση;

(ΒΧ) Ναι, δεν πήγε, γενικότερα...

(ΒΣ) Ωραία. Και μετά τι; Το κέντρο τηλεφωνητών τι επαγγελματική προοπτική σου ανοίχτηκε; Δηλαδή τι; Σκέφτηκες τι θες να κάνεις...

Στη σχολή τηλεφωνητών...

(ΒΣ) Ναι!

(ΒΧ) ...αφορά το επάγγελμα τού τηλεφωνητή!

(ΝΣ) Ναι.

0:37:44 Το νέο νομοθετικό πλαίσιο της δεκαετίας του '80 με το οποίο καθιερώθηκε ότι στο επάγγελμα του τηλεφωνητή οι θέσεις θα καλύπτονται από

τυφλούς 100%. Ο ρόλος του δικού τους Συλλόγου σ' αυτό το νομοθετικό πλαίσιο.

(ΒΧ) Από 'κει και πέρα ο τηλεφωνητής ήτανε μια δουλειά, γιατί τώρα έχει εκλείψει αρκετά, από τη στιγμή που έχουνε εκσυγχρονιστεί τα τηλεφωνικά κέντρα, έχουνε γίνει αναλογικά, έτσι ώστε να μην χρειάζονται τόσους πολλούς τηλεφωνητές. Ο τηλεφωνητής λοιπόν ήταν ένα επάγγελμα το οποίο μπορούσαν να κάνουν όλοι οι τυφλοί. Παράλληλα, ξέρω 'γω, με κάποιες σπουδές που κάνανε, ξέρω 'γω, κάποιοι συνάδελφοι, δουλεύαν στα τηλεφωνικά κέντρα. Σε τράπεζα, σε ΔΕΗ, ΟΤΕ, νοσοκομεία, οργανισμούς, όπου υπήρχε τηλεφωνικό κέντρο καλυπτόταν από ένα σημείο και πέρα από τυφλούς.

(ΒΣ) Μάλιστα

(ΒΧ) Αυτό ξεκίνησε να συμβαίνει από το χίλια... από τη δεκαετία του 80 κυρίως, δηλαδή ότι οι θέσεις αυτές ήταν 100% από τυφλούς τηλεφωνητές. Για την προηγούμενη..., ε..., τα προηγούμενα χρόνια παίρνανε και βλέποντες τηλεφωνητές, ήτανε άλλη η κατάσταση των τυφλών στην Ελλάδα, μέχρι τη δεκαετία του '70 ίσως, ήταν αρκετά, ξέρω 'γω, εκτός από τηλεφωνητές και εκτός από κάποια άλλα επαγγέλματα που πολύ, πολύ λίγοι ελάχιστοι συνάδελφοι μπορούσαν να κάνουν, όπως είναι, ξέρω 'γω, οι δικηγόροι, φυσιοθεραπευτές ή στη μουσική! Που η μουσική είναι ένας τομέας που αφορά πολλά άτομα, πολλούς τυφλούς. Υπήρχε βέβαια και το θέμα της ζητιανιάς, έτσι; Στο χώρο των τυφλών, τότε. Αλλά από τη δεκαετία του '80 άρχισε να αλλάζει γενικότερα το...

(ΝΣ) Το νομοθετικό πλαίσιο;

(ΒΧ) Ναι, ναι, νέο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο έλεγε ότι, τέλος πάντων, η θέσεις θα παραλαμβάνονται από τυφλούς 100% στο χώρο των τηλεφωνητών.

(ΝΣ) Έπαιξε ρόλο και το δευτεροβάθμιο όργανο το δικό σας, ο σύλλογός σας;

(ΒΧ) Ναι, και ο σύλλογος, βέβαια, γι' αυτό υπάρχει ο σύλλογος προκειμένου να επεμβαίνει ο σύλλογος.

0;39:52 Βοήθησε και η ευαισθησία των κυβερνόντων, λόγω της συμμετοχής στην Κυβέρνηση ατόμων με το ίδιο πρόβλημα.

(ΝΣ) Αλλά κυρίως ήτανε η ευαισθησία τότε, της τότε κυβέρνησης, ήταν ΠΑΣΟΚ; Για να τα λέμε...

(ΒΧ) Ναι, ναι, ήτανε στα πρώτα χρόνια του ΠΑΣΟΚ,...

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) ...που τότε υπήρχε, ας πούμε, αρκετά διαφορετική αντιμετώπιση και... και επαφή...

(ΝΣ) Και η ευαισθησία.

(ΒΧ) ...ας το πούμε, με το χώρο των τυφλών, από τη στιγμή που κάποιοι συνάδελφοι συμμετείχαν και σαν βουλευτές στο χώρο του ΠΑΣΟΚ! Όπως είναι ο Παναγιώτης ο Κουρουμπλής, ας πούμε. Που από τότε ήτανε βουλευτής στο χώρο του ΠΑΣΟΚ.

(ΝΣ) Θεωρείς ότι άλλαξαν πράγματα τότε, έτσι;

(ΒΧ) Ναι, άλλαξαν πράγματα τότε, χωρίς να υποστηρίζω ή όχι το ΠΑΣΟΚ, αλλά αντικειμενικά δηλαδή, άλλαξαν πράγματα γενικότερα στην κοινωνία αλλά και στο χώρο των αναπήρων. Στην αντιμετώπιση στο χώρο των αναπήρων, ας το πούμε. Όχι μόνο των τυφλών! Γενικότερα.

(ΒΣ) Ναι. Πέρα των... δηλαδή της εργασίας...

0:40:46 Τα επιδόματα κάπως βελτιώθηκαν τότε.

(ΒΧ) Πέραν της εργασίας, γενικότερα, ας πούμε, ξέρω 'γω, στο θέμα της..., κάποιο θέμα που θα μπορούσαμε να πούμε είναι το θέμα της πρόνοιας. Που από 'κει παίρνουμε κάποια επιδόματα. Τα επιδόματα αυτά, ξέρω 'γω, τότε αυξήθηκαν αρκετά. Κάποια είδη τυφλών που δεν τα βρίσκαμε μπορούσαμε να τα βρούμε πιο εύκολα! Όχι βέβαια ότι και τότε δεν υπήρχαν κενά, έτσι; Όχι ότι, τέλος πάντων, λύθηκαν τα πάντα, ας πούμε, με το ΠΑΣΟΚ! Απλά κάπως αναβαθμίστηκαν και κάπως βελτιώθηκαν, κατά κάποιον τρόπο.

0:41:27 Δεν ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τον συνδικαλισμό.

(ΝΣ) Η σχέση σου με την πολιτική, γενικά με το συνδικαλισμό, ποια ήταν; Είχες κάποια ...

(ΒΧ) Όχι δεν μπορώ να πω ότι νωρίτερα είχα κάποια... επαφή, ας πούμε, με το συνδικαλισμό ή με κάποιο... Εντάξει υπάρχουν πολιτικές τοποθετήσεις αλλά από δω και πέρα δεν ασχολήθηκα ιδιαίτερα από τον συνδικαλισμό!

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) Πέρα βέβαια από το ότι είμαι μέλος, ξέρω 'γω, του Συλλόγου, του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών. Αλλά από κει και πέρα... δεν...

00:42:00 Για τον «Πανελλήνιο Σύλλογο Τυφλών» που τελικά αδρανοποιήθηκε.

(ΒΣ) Θέλεις να μας μιλήσεις και για το Σύλλογο; Για τον Πανελλήνιο Σύλλογο Τυφλών;

(ΒΧ) Τι ακριβώς να σου πω;

(ΝΣ) Πώς δραστηριοποιείσαι εκεί... τι... ποια είναι η δράση του, τι... ποια θέματα, σε ποια θέματα, ας πούμε, δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα και τα λοιπά.

(ΒΧ) Ο Σύλλογος...

(ΝΣ) Σήμερα....

(ΒΧ) Σήμερα δεν έχει καμία σχέση με αυτό που ήταν κάποτε, ο Σύλλογος αυτός...

(ΒΣ) Για πες μας την πορεία του, ποια είναι μες τα χρόνια;

(ΒΧ) Ναι, ο Σύλλογος δημιουργήθηκε το 1976, από κει και πέρα αυτό που μας παρείχε ήτανε, κυρίως, οι ταινίες με τα βιβλία, ας πούμε, που γραφότουσαν από κάποιους αναγνώστες... Πέρα από κει, κάποια αιτήματα που επρόκειτο να... να έχουμε, να είχαμε, τέλος πάντων, γινότουσαν γνωστά στην κυβέρνηση, προκειμένου να προβληθούν, γινότουσαν κάποιες συνελεύσεις εκεί, γενικότερα, ήταν ένας συνδικαλιστικός φορέας. Κάποια άτομα από 'κει ασχολήθηκαν, δυστυχώς, το βρήκαν σαν πάτημα, ας το πούμε έτσι, προκειμένου να κάνουν την πολιτική τους καριέρα. Από 'κει, από ένα σημείο και πέρα ο Σύλλογος, επειδή κάποια άτομα συνδικαλιζόντουσαν, εξελίχθηκε σε ένα... [Παύση ε..., πολιτικό, ας το πούμε, φορέα; Με την έννοια ότι γίναν διάφορες παρατάξεις, κυρίως από το χώρο του ΠΑΣΟΚ και από το χώρο του ΚΚΕ. Δηλαδή φτάσαμε στο σημείο μισοί, ξέρω 'γω, να είναι ΠΑΣΟΚ κι άλλοι μισοί ΚΚΕ! Με αυτόν τον τρόπο γινότουσαν, έγινε κάποιος διαχωρισμός, ας πούμε, ενώ είχαμε όλοι τα ίδια αιτήματα, από τις δύο παρατάξεις, υπήρχαν διαφορετικές λύσεις! Δίνανε, ας πούμε, διαφορετικές λύσεις.

(ΒΣ) Ναι.

(ΒΧ) Διαφορετικές απόψεις. Κι έτσι κάποια άτομα πλέον φύγανε από το σύλλογο, δεν ασχολιόντουσαν καν με τον σύλλογό μας, δεν συμμετείχαν σε τίποτα...

(ΒΣ) Αδρανοποιήθηκαν εξ αιτίας αυτής της κατάστασης.

(ΒΧ) Αδρανοποιήθηκαν εξ αιτίας... Ακριβώς αυτό! Ε, από κει και πέρα ο σύλλογος αυτός, εντάξει, δεν μπορώ να πω ότι έχει να δώσει πολλά πράγματα, γιατί το βλέπουν ακόμα κάποιοι συνάδελφοι καθαρά για ένα σκαλοπάτι για την πολιτική τους καριέρα. Γίνονται συνελεύσεις ακόμα, υπάρχουν κάποια..., κάποιες εκθέσεις με είδη τυφλών που θα μπορούσαμε να δούμε από κει, αλλά από κει και πέρα έχει..., έχει χαλαρώσει, έχει αδρανοποιηθεί. [Παύση

(ΒΣ) Μάλιστα. Σήμερα..., θες να ρωτήσεις κάτι πάνω σ' αυτό πριν περάσουμε στο σήμερα...

0:45:36 Τα προβλήματα προσβασιμότητας που αντιμετώπιζε για να φτάσει στη δουλειά της .

(ΝΣ) Όχι, καλά, εγώ ήθελες να μας έλεγες και για τη δουλειά σου;

(ΒΧ) Ναι.

(ΝΣ) Πώς πήγαινες κάθε μέρα, τα προβλήματα που αντιμετώπιζες, να ξεκινάς απ' το Χαλάνδρι να πηγαίνεις, πού δούλευες;

(ΒΧ) Δούλευα στο κέντρο της Αθήνας, και είχα βρει έναν τρόπο να πηγαиноέρχομαι, ήτανε... είναι αρκετά μακριά, βέβαια, γιατί έπρεπε να πηγαίνω, σχεδόν, στην Πλατεία, για να παίρνω κάποιο λεωφορείο, αλλά, ευτυχώς, ήτανε για μένα ένας δρόμος που

μπορούσα να τον κάνω πιο εύκολα, από το να πάω, ας πούμε, προς Κηφισίας, από τη στιγμή που έπρεπε να περάσω απέναντι έναν τόσο δύσκολο δρόμο, όπως είναι η λεωφόρος Κηφισίας.

(ΝΣ) Εδώ ο δρόμος πώς ήταν; Τι εμπόδια συναντούσες στην πορεία;

(ΒΧ) Ήταν εύκολα, σχετικά, να πάει κανένας, βέβαια τα πεζοδρόμια είναι πάντα δύσκολα, οπότε, πολλοί από μας, εγώ τουλάχιστον, προτιμώ να πηγαίνω στην άκρη του δρόμου...

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) ...γιατί τα πεζοδρόμια έχουν πολλά δέντρα, εμπόδια και γενικότερα, δεν είναι κατάλληλα για να μπορέσει κανένας να κυκλοφορήσει.

(ΝΣ) Οπότε περπατούσες στο δρόμο!

(ΒΧ) Ναι, στην άκρη του δρόμου! Δούλεψα δέκα πέντε χρόνια, γιατί... μέχρι πριν από λίγα χρόνια, μια δεκαπενταετία ήταν υποχρεωτικό να καθίσουμε, να μείνουμε στη δουλειά που έχουμε, μετά μπορούσαμε να συνταξιοδοτηθούμε και να φύγουμε, αν θέλουμε.

0:46:53 Εργαζόταν στην Alpha Bank (πρώην «Ιονική») από το 1995 μέχρι το 2010 που συνταξιοδοτήθηκε. Υπήρχαν μόνο τυφλοί τηλεφωνητές.

(ΝΣ) Σε ποια υπηρεσία ήσουν;

(ΒΧ) Ήμουνα στην Alpha Bank, δούλευα, στην "Ιονική" κατ' αρχήν η οποία συγχωνεύτηκε με την "Πίστewς" μετά από κάποια χρόνια, όπως ξέρουμε και μετονομάστηκε σε Alpha Bank. Εκεί ξεκίνησα από το 1995 μέχρι το 2010, που συνταξιοδοτήθηκα.

(ΝΣ) Υπήρχε άλλος τυφλός εκεί;

(ΒΧ) Ναι, βεβαίως! Από τη στιγμή που δουλεύαμε σαν τηλεφωνητές και από τη στιγμή που οι τηλεφωνητές ήτανε μόνο τυφλοί...

(ΝΣ) Είχε παραπάνω από έναν, δηλαδή...

(ΒΧ) Ναι, ναι.

(ΝΣ) ...το γραφείο εκεί.

(ΒΧ) Ναι, γιατί ήτανε τα καταστήματα, ας πούμε, της Τράπεζας στην Αθήνα, ας πούμε, που είχαν πάντοτε τηλεφωνικά κέντρα. Σε άλλα, σε άλλες περιοχές, όπως το Χαλάνδρι, για παράδειγμα, δεν νομίζω να υπάρχει ανάγκη, να υπήρχε και να υπάρχει, αν θες, ανάγκη από κάποιον τηλεφωνητή γιατί δεν είναι τόσο μεγάλο το κατάστημα έτσι ώστε να έχει τόσα πολλά, τόσους πολλούς τομείς, για να έχουμε τόσες πολλές γραμμές, να χρειάζονται τόσα πολλά, κάποια άτομα για να γίνονται κάποιες συνδέσεις, ας πούμε...

0:48:12 Οι φιλίες στην Τράπεζα με συναδέλφους τυφλούς.

(ΝΣ) Εκεί έκανες φιλίες, παρέες, με συναδέλφους, σχέσεις με συναδέλφους άλλους...

(ΒΧ) Ναι, κοίταξε, εκεί υπήρχαν κάμποιοι από τους συναδέλφους που τους ήξερα από μικρά παιδιά. Που γνωριζόμασταν από μικρά παιδιά στο σχολείο.

(ΒΣ) Ως τυφλοί;

(ΒΧ) Ως τυφλοί, ναι!

(ΑΣ) Α! Μάλιστα!

(ΒΧ) Ναι! Πέρα απ' αυτό, γνώρισα και άτομα που ήτανε είτε νεοτυφλωθέντες, ας το πούμε έτσι, είτε δεν τους είχα στο σχολείο γενικά δεν τους ήξερα, ας πούμε...

0:48:43 Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι «νεοτυφλωθέντες».

(ΝΣ) Ναι. Τώρα, μια κι ανέφερεις τους νεοτυφλωθέντες, εκείνοι αντιμετώπιζαν περισσότερα προβλήματα;

(ΒΧ) Εκείνοι είχαν άλλα θέματα, γιατί..., πιο πολύ δικά τους, ας πούμε. Από τη στιγμή που έχεις δει...

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) ... και από ένα σημείο και πέρα, σε μια πολύ καλή ηλικία, ας το πούμε στα είκοσί τους, στα δέκα οχτώ σου, ξέρω 'γω, στα... παύεις να βλέπεις, ας πούμε, ε, εντάξει, είναι ένα θέμα που, που δεν το ξεπερνάς και τόσο εύκολα. Στα σημεία που δυσκολεύονται, στα δύο σημεία που, ας πούμε, δυσκολεύονται τα άτομα που θα τυφλωθούν κάπως αργότερα, ας πούμε, είναι στο να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν ή να κυκλοφορούν με το μπαστούνι τους. Είναι τα δύο σημεία που οι περισσότεροι θα δυσκολευτούν. Είναι πάρα πολύ λίγα τα άτομα, δηλαδή, που εγώ τα έχω παραδεχτεί κιόλας, που... δυο, τρεις, ας πούμε, άνθρωποι, που έχουν καταφέρει και να διαβάσουν και να κυκλοφορήσουν με το μπαστούνι και με το χέρι τους. Γιατί είναι δύο σημεία που χρειάζεται να ψάξεις για να τα κάνεις. Δηλαδή με το χέρι θα ψάξεις για να διαβάσεις και με το μπαστούνι θα ψάξεις για να βρεις το δρόμο σου. Όταν λοιπόν βλέπεις και δεν είσαι κοντά στην έννοια του ψαξίματος, όπως λέμε, είναι πάρα πολύ δύσκολο να μάθεις, αφού τυφλώθηκες, είτε βλέπεις λίγο, ας το πούμε έτσι, γιατί υπάρχει κι αυτή η περίπτωση, να χάσεις το φως σου αλλά κάπως να βλέπεις πολύ λιγότερο, ας πούμε. Τέλος πάντων, είναι πολύ δύσκολο να μάθεις, να μπεις σ' αυτή τη νοοτροπία του να μάθεις, να ψάξεις είτε για να διαβάσεις, είτε να κυκλοφορήσεις.

0:50:21 Στη δουλειά δεν έκανε φιλία με άτομα μη τυφλά.

(ΝΣ) Παρέα με άλλα άτομα που δεν είχανε πρόβλημα όρασης, στη δουλειά, έκανες; 'Η φιλία;

(BX) Ε... τσου! Δεν θυμάμαι ιδιαίτερα!

(ΝΣ) Η αντιμετώπιση; Σας είχανε κάπως ξεχωριστά, ας πούμε; Σαν ξεχωριστή οικογένεια στη δουλειά;

(BX) Όχι όλοι οι συνάδελφοι! Όχι! Μπορώ να πω ότι υπήρχαν και συνάδελφοι που, τέλος πάντων, μας πλησιάζανε, είχαμε μια φιλική σχέση σαν συνάδελφοι και τα λοιπά. Δεν είχαμε ιδιαίτερα θέματα. Εκτός κι αν υπήρχε κάποιο θέμα προσωπικό με κάποιον ...

(ΝΣ) Καλά!

(BX) Αλλά γενικά σαν τυφλοί δεν είχαμε... Ξέρανε δηλαδή οι βλέποντες, ότι εδώ και πολλά χρόνια δουλεύουν ή δουλεύουμε σαν τηλεφωνητές. Δηλαδή μας ξέρανε ότι πια είμαστε μέσα στο χώρο της δουλειάς. Δεν...

(ΝΣ) Νομίζεις ότι η κοινωνία, συνολικά, έχει κάνει κάποια πρόοδο στην αντιμετώπιση των ατόμων με διάφορα προβλήματα και το δικό σου πρόβλημα! Δηλαδή πώς συμπεριφέρεται ο κόσμος στο δρόμο, τα πεζοδρόμια, υπάρχει κάποια πρόοδος, τουλάχιστον σ' αυτό, έτσι, όλα αυτά τα χρόνια που κυκλοφορείς;

0:51:25 Δεν έχει καμιά παιδεία, καμιά ενημέρωση. Οι πιο νέοι άνθρωποι, τους αντιμετωπίζουν πιο άνετα

(BX) Λοιπόν, αυτό που έχω να πω είναι ότι ο κόσμος δεν ξέρει! Πολλά πράγματα! Δεν έχει καμιά παιδεία, καμιά ενημέρωση, καμιά... δεν ξέρει! Από κει και πέρα κάποιες ηλικίες όμως, δηλαδή, τα παιδιά, ή από... τι να πω τριάντα πέντε, και κάτι, τριάντα; Γενικά οι πιο νέοι άνθρωποι, μας αντιμετωπίζουν πιο άνετα. Δηλαδή ένας νέος άνθρωπος, για παράδειγμα στο δρόμο, έτσι; Θα σε περάσει απέναντι, άνετα όμως! Χωρίς κανένα θέμα! Θα σε ρωτήσει αν θες να σε περάσει απέναντι και θα σου δώσει τη βοήθεια του, ας πούμε. Οι πιο παλιοί, έχουν τα θέματά τους, δεν ξέρουν οι άνθρωποι, δεν μας βοηθάνε σωστά, ακούμε στο δρόμο, ξέρω γω, τη μεγάλη κουταμάρα, θα 'λεγα, έτσι; Είναι μεγάλη ανοησία που μας λένε ότι, ότι σε 5 βήματα ή σε 10 βήματα θα βρεις ξέρω 'γω κάτι, μια πόρτα, ξέρω γω αυτό που θες. Δεν μπορεί, δε μετράει κανένας τα βήματα του! Είναι μεγάλο λάθος αυτό! Δεν είναι δυνατό να μετράς τα βήματά σου! Δεν υπάρχει τέτοιο...

0:52:48 Δεν θέλει να της δίνουν βοήθεια, εκτός αν τη ζητήσει.

(ΝΣ) Εσύ θέλεις να σου δίνουν βοήθεια αφού τη ζητήσεις ή είναι ευπρόσδεκτη μια βοήθεια που σου προσφέρεται χωρίς να ζητήσεις;

(BX) Όχι άμα δεν ζητήσω...

(ΝΣ) Δεν θέλεις!

(BX) Όχι! Υπάρχουν βέβαια και απ' το χώρο μας άτομα που δεν δέχονται και δεν αντιδρούν σωστά, ας πούμε, στη βοήθεια την οποία κάποιος θέλει να τους δώσει.

Δηλαδή, όπως λένε για τον κόσμο ότι δεν ξέρει και τα λοιπά, είναι και από μας, ας πούμε, κάποιοι συνάδελφοι που είναι αρνητικοί στη βοήθεια και επιθετικοί καμιά φορά, που θέλει να τους δώσει κάποιος. Έτσι ώστε δυστυχώς επειδή υπάρχει το κακό ότι γενικεύουμε οι άνθρωποι κάποια, κάποια πράγματα, κάποιος, ας πούμε, από τη στιγμή που θα κάνει κάποιο λάθος, να επηρεάζονται, έτσι ώστε και στους υπόλοιπους να φέρονται με τον ίδιο τρόπο, νομίζοντας ότι θα κάνουμε όλοι, θα έχουμε όλοι την ίδια συμπεριφορά!

0:53:53 Οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια στο Χαλάνδρι είναι πολύ προβληματικά. Δεν υπάρχουν ηχητικά φανάρια και οι «οδηγοί τυφλών» είναι προχειροφτιαγμένοι και συχνά οδηγούν σε εμπόδια.

(ΝΣ) Τώρα σε σχέση με τους δρόμους και τα πεζοδρόμια έχει γίνει λίγο κάποια πρόταση ή τι θα επιθυμούσες να γίνει εδώ στο Χαλάνδρι;

(ΒΧ) Όχι, όχι δεν είναι πολύ, πολύ, τα πράγματα πολύ προβληματικά, ας το πούμε έτσι. Από τι στιγμή που δεν υπάρχει ούτε ένα φανάρι ηχητικό να περάσεις απέναντι και είναι πολύ βασικά, ας πούμε. Στο εξωτερικό, στην Ευρώπη, στην Κύπρο, στη... δηλαδή οπουδήποτε ας πούμε, είναι πολύ βασικό να υπάρχει ένα ηχητικό φανάρι που θα περάσει απέναντι! Είναι πολύ βασικό να υπάρχουν..., υπάρχουν στους δρόμους κάποιοι «οδηγοί», όπως λέγονται, οι οποίοι σε οδηγούν σε..., τους οποίους ακολουθείς, ας το πούμε, για να έχεις μια σωστή μια, μια ευθεία πορεία! Αυτή οδηγεί, δεν ξέρω, πρέπει να τους έχετε δει στα πεζοδρόμια...

(ΝΣ) Ναι, ναι, ναι!

(ΒΧ) Αυτή οδηγεί δυστυχώς, πάντα οδηγούν ή σε κάποια κολόνα ή σε κάποιο περίπτερο, ή σε κάποια..., δηλαδή...

(ΝΣ) Όπου υπάρχουν!

(ΒΧ) ... άμα ακολουθήσεις αυτό είναι κακοφτιαγμένοι, είναι πολύ πρόχειρα, πολύ πρόχειρη δουλειά, η οποία έχει γίνει, ας πούμε. Δηλαδή...

(ΝΣ) Όπου έχει γίνει!

(ΒΧ) Ναι, ναι. Δηλαδή στο δρόμο εμείς δίνουμε, τι να πω, μάχη, ας πούμε; Με την έννοια ότι είναι μεγάλο άγχος, μεγάλο, μεγάλο θέμα για κάποιον να βγει στο δρόμο. Είναι δύσκολα τα πράγματα. Πολλά αυτοκίνητα, πολλά παρκαρισμένα, πολλά εμπόδια, ο κόσμος έρχεται και πέφτει πάνω μας, αντί να πέφτουμε εμείς πάνω τους, έρχονται και πέφτουν αυτοί, μας σπάνε τα μπαστούνια..., πολύ, πολύ δύσκολα τα πράγματα είναι στο δρόμο!

0:55:29 Στην Πλατεία Χαλανδρίου δεν πηγαίνει μόνη της.

(ΝΣ) Εδώ στην πλατεία στο Χαλάνδρι πηγαίνεις;

(ΒΧ) Όχι, στο Χαλάνδρι δεν πηγαίνω μόνη μου!

(ΝΣ) Δεν πηγαίνεις! Είναι... το θεωρείς επικίνδυνο πια, ε;

(ΒΧ) Κοίταξε, είναι ότι, εντάξει, είναι και ότι έχω την αδερφή μου, ας πούμε, και άμα θέλει, άμα θέλω κάτι βγαίνουμε μαζί, με εξυπηρετεί, κάνουμε τις δουλειές μας μαζί, ας πούμε, κι έτσι δεν.....δεν πηγαίνω μόνη μου!

(ΝΣ) Ναι.

0:55:51 Η στροφή και η λακκούβα ή οτιδήποτε άλλο είναι το σημάδι που θα ξέρεις σε ποια στάση θα κατέβεις!

(ΒΧ) Στην Αθήνα, ξέρω 'γω, που καμιά... πολλές φορές κατεβαίνω για οποιαδήποτε δουλειά ή μόνη μου ή με άλλους συναδέλφους που δεν βλέπουν, ή στη η δουλειά, ξέρω 'γω, όταν πήγαινα, που τότε κάθε μέρα, ας πούμε, έπρεπε να πηγαίνω και να έρχομαι γενικότερα, υπήρχε μία ευκαιρία, μια αφορμή να πρέπει να βγαίνω μόνη μου στο δρόμο. Αλλά και γενικότερα μέχρι τώρα έχουμε πολύ κακή, είναι πολύ κακές οι συνθήκες στο δρόμο. Ας πούμε στα λεωφορεία, για παράδειγμα δεν υπάρχουν αναγγελίες στάσεων. Ή μάλλον υπάρχει τρόπος για αναγγελίες στάσεων αλλά επειδή οι οδηγοί ενοχλούνται και τα λοιπά δεν... δεν το χρησιμοποιούν! Το μετρό και το τρένο είναι ένας τρόπος που πολλοί συνάδελφοι χρησιμοποιούν γιατί μπορούν να ξέρουν πώς θα πάνε κάπου, να μετράνε τις στάσεις, να ακούνε πού θα κατέβουν γιατί είναι πολύ βασικό. Δηλαδή εμείς το λεωφορείο, γιατί στο Χαλάνδρι μόνο λεωφορείο υπάρχει, το μετρό είναι σε σημείο που εμένα τουλάχιστον δεν με εξυπηρετεί, είναι πολύ μακριά από δω, πολύ άσχετα δηλαδή με το σημείο που μένω εγώ, και στο λεωφορείο για να δούμε πώς θα πάμε εκεί πού θα πάμε, πρέπει να μετράμε, στην κυριολεξία, στροφές και λακκούβες για να ξέρουμε πού θα κατέβουμε, βάζοντας κάποια σημάδια, ας πούμε. Η στροφή και η λακκούβα ή οτιδήποτε άλλο είναι το σημάδι που θα ξέρεις σε ποια στάση θα κατέβεις!

(ΝΣ) Δηλαδή άμα φτιάξει ο Δήμος τη λακκούβα χαθήκατε! [Γέλια]

(ΒΧ) Αφού λέω..., όταν ερχόμουνα από το... απ' τη δουλειά περνούσα από τη στάση του «Υγεία» και είχε μια λακκούβα και ήξερα ότι στην επόμενη στάση θα κατέβω. Οπότε λέω μην τη φτιάξετε ακόμα τη λακκούβα παιδιά γιατί [Ακατάληπτα [Γέλια]

0:57:48 Αρκετοί έχουν πέσει και έχουν χτυπήσει.

(ΝΣ) Ξέρεις φίλους γνωστούς που πέσανε θύματα κάποιου ατυχήματος λόγω της κατάστασης;

(ΒΧ) Ναι, αρκετοί συνάδελφοι έχουν πέσει και εγώ πολλές φορές! Βέβαια... και 'γω πολλές φορές έχω πέσει, έχω χτυπήσει χέρια, πόδια γιατί αυτά βάζουμε για να στηριχτούμε και εκεί χτυπάμε, ας πούμε. Αλλά ο τρόπος που θα πηγαίνουμε στο δρόμο για να μην πάθουμε τίποτα πρέπει να είναι, να κυκλοφορούμε πολύ αργά.

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) Ε, εμένα αυτό με χαλάει κατά κάποιον τρόπο! Κι επειδή βιάζομαι γενικότερα, το χω αυτό το θέμα, έχω την... έχω πάθει την ατυχία να έχω χτυπήσει αρκετές φορές!

(ΝΣ) Και εδώ στο Χαλάνδρι;

(ΒΧ) Και στο Χαλάνδρι. Όταν πήγαινα στη δουλειά, ας πούμε, στη στάση και τα λοιπά, θυμάμαι ότι κάποιοι κάποτε φτιάχνανε... βάζανε κάποιο, κάποιες εγκαταστάσεις για φυσικό αέριο; Ήτανε γύρω στην... κάπου-κάπου στην Επιδαύρου, νομίζω; Δεν θυμάμαι τώρα την οδό! Τέλος πάντων, δυο, τρία στενά πιο πάνω από δω που μένω εγώ, τέλος πάντων και δεν πρόσεξα! Οπότε κάπου έπεσα μέσα κανονικά στο... στη λάσπη! Ναι! που γινότανε, που ήταν η εγκατάσταση...

(ΝΣ) Το χαντάκι!

(ΒΧ) Στο χαντάκι! Ναι, ναι, ναι! Ακριβώς!

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΒΣ) Και;

(ΒΧ) Ε, εντάξει, ευτυχώς, δεν έπαθα τίποτα, βγήκα και συνέχισα το δρόμο μου. Τι να κάνω;

(ΝΣ) Ναι, μάλιστα.

(ΒΣ) Είναι ένας καθημερινός αγώνας!

0:59:30 Τα παιδιά έχουν κλειστεί στα σπίτια τους με τους υπολογιστές τους, με τα κινητά τους.

(ΒΧ) Ναι, ακριβώς! Απλώς αυτό που είπες! Καθημερινός αγώνας! Και που, εντάξει, από ένα σημείο και πέρα, τα παιδιά, ας πούμε, πιο νέοι τυφλοί δεν κυκλοφορούν τόσο πολύ στο δρόμο.

(ΒΣ) Γιατί το πιστεύεις αυτό; Ότι είναι κάποια συμπεριφορά που διακρίνει τους νεότερους;

(ΒΧ) Γιατί δυστυχώς η τεχνολογία είναι αυτή που όταν χρησιμοποιείται λάθος κάνει ζημιές. Τα παιδιά έχουν κλειστεί στα σπίτια τους με τους υπολογιστές τους, με τα κινητά τους... Έχουνε κλειστεί, έχουν περιοριστεί!

(ΝΣ) Α! Δηλαδή και στους τυφλούς, ένας λόγος παραπάνω;

(ΒΧ) Ναι! Νομίζω ότι σε όλους τους ανθρώπους είναι θέμα, τώρα...

(ΒΣ) Είναι, γι' αυτό λέω και στους τυφλούς πιστεύεις ότι είναι ένας λόγος παραπάνω που τους κλείνει αυτός; Η τεχνολογία;

(ΒΧ) Βέβαια, βέβαια! [Παύση

(ΝΣ) Για πες μας λίγο τώρα πώς έχεις τη σχέση με την οικογένειά σου, γιατί ξέρω τώρα ότι ζεις εδώ μόνη σου...

(ΒΧ) Ναι.

(ΝΣ) Οι γονείς σου...

(ΒΧ) Οι γονείς μου, ο πατέρας μου δεν ζει.

(ΝΣ) Πότε πέθανε;

(ΒΧ) Πέθανε το 2006...

(ΝΣ) Και η σχέση σου μ' εκείνον; Μας ανέφερες πολλές φορές τη μητέρα σου...

(ΒΧ) Ναι. Ε... εντάξει τώρα... τι να πω;

1:01:11 Πώς ο πατέρας της αντιμετώπιζε το θέμα της.

(ΝΣ) Πώς αντιμετώπιζε όλο το θέμα σου;

(ΒΧ) Όλο το θέμα;

(ΝΣ) Να ασχοληθείς με τη μουσική, να πας να σπουδάσεις, να δουλέψεις...

(ΒΧ) Ναι! Εντάξει, μπορώ ευέλικτοι, ας πούμε, έτσι ώστε να δεχτούμε κάποιες καταστάσεις, όχι όμως ότι να πω ότι η μητέρα μου ήτανε λίγο πιο θετική σ' αυτά τα πράγματα, ο πατέρας μου δεν... δεν ήταν ότι δεν ήθελε, ας πούμε, δεν τον ενδιέφερε να κάνω πράγματα, ίσα-ίσα! Απλά, εντάξει, παλιές γενιές.

(ΝΣ) Θέλει να σε προστατεύσει!

(ΒΧ) Ναι... Κάπου δεν κάνουμε όλοι κάποια..., το ίδιο κάποια βήματα έτσι και κάποιες σκέψεις, ας πούμε. Δεν είμαστε όλοι το ίδιο ανοιχτόμυαλοι και ευέλικτοι, ας πούμε, έτσι, ώστε να δεχτούμε κάποιες καταστάσεις, όχι όμως ότι δεν τον ενδιέφερε, οπωσδήποτε, να κάνω πράγματα! Εντάξει!

(ΝΣ) Και δεν σου έβαλε εμπόδια...

(ΒΧ) Όχι!

(ΝΣ) Ναι. Ωραία.

(ΒΧ) Εξ άλλου γενικότερα, ας πούμε, και να μη συμφωνούσε σε κάτι δεν ήμουνα από τα παιδιά που θα ακολουθούσε αυτό που λέει η μαμά και ο μπαμπάς, ήθελα να κάνω, όσο γίνεται, αυτό που θέλω εγώ.

1:02:11 Έχει πάρει σύνταξη και συμμετέχει σε χορωδία μικτή . άντρες και γυναίκες, βλέποντες και τυφλοί, στην Καλλιθέα.

(ΝΣ) Τώρα τι κάνεις; Έχεις πάρει σύνταξη...

(BX) Έχω πάρει σύνταξη, συμμετέχω εδώ και 16 χρόνια σε μία χορωδία μικτή, συμμετέχουν και άντρες και γυναίκες και βλέποντες και τυφλοί.

(ΝΣ) Πού είναι η χορωδία αυτή;

(BX) Η χορωδία είναι στην Καλλιθέα.

(ΝΣ) Πάλι στην Καλλιθέα!

(BX) Έλα ντε!

(ΝΣ) Η σχέση σου με την Καλλιθέα διαχρονική!

1:02:36 Η χορωδία με το τυφλό μαέστρο, έχει πάρει πτυχίο πιάνου και συνεχίζει με μαθήματα βυζαντινής μουσικής.

(BX) Έχω μία φίλη που μένει στην Καλλιθέα και μου λέει «*Άντε πάρε κανένα σπίτι εδώ πέρα, ξέρω 'γω, να είσαι και συ στην Καλλιθέα.*» Εν πάση περιπτώσει, η χορωδία αυτή είναι από... την έχω εδώ και 16 χρόνια είναι..., τέλος πάντων, είναι ότι ο μαέστρος δεν βλέπει είναι τυφλός και ο τρόπος που συνοδεύει τη χορωδία είναι να παίζει πιάνο, ας πούμε. Αυτή είναι μια από τις ασχολίες τις οποίες έχω, κάτι άλλο που κάνω είναι να παίρνω μαθήματα, εδώ και 6, 7 χρόνια, βυζαντινής μουσικής. Γιατί από τη στιγμή που ασχολήθηκα και πάλι αφότου έχω τελειώσει, ξέρω 'γω, το με το πιάνο έχω πάρει το πτυχίο μου και γενικότερα ασχολήθηκα πιο πολύ με την δυτική μουσική ήθελα να μάθω και τι γίνεται στο χώρο της βυζαντινής μουσικής. Και έτσι αποφάσισα να πάρω κάποια μαθήματα από έναν ψάλτη, ο οποίος δεν βλέπει και ψέλνει στη Χρυσοσπηλιώτισσα, στην Αθήνα, είναι ένας πολύ καλός δάσκαλος και μπορώ να πω ότι, ενώ τα πρώτα χρόνια δυσκολευόμουνα πιο πολύ στο κείμενο, σε ότι αφορά τη Βυζαντινή μουσική και σκέφτηκα πολλές φορές να τα παρατήσω, αλλά εντάξει, τελικά δεν έχω μετανιώσει γιατί με ενδιαφέρει πολύ μουσικά, κυρίως, αλλά και στη γλώσσα μπορούμε να βρούμε ενδιαφέροντα πράγματα. Και αυτή είναι μία από τις ασχολίες που έχω και κάτι άλλο που ξεκίνησα εδώ και δύο χρόνια, είναι η ποδηλασία.

1:04:10 Ποδηλασία στο Ολυμπιακό Στάδιο. Ο τρόπος που γίνεται.

(ΒΣ) Ωραία! Πού κάνεις ποδήλατο;

(BX) Η ποδηλασία γίνεται στο χώρο του Ολυμπιακού Σταδίου, στο κλειστό κολυμβητήριο, υπάρχει ένας σύλλογος ο οποίος λέγεται «Ιωνάς», ο σύλλογος αυτός ασχολείται με φυσιοθεραπείες, υδροθεραπείες σε παιδιά, κυρίως, αλλά και κάποιοι ανάπηροι, ας πούμε, έχουν τη δυνατότητα να διαλέξουν κάποια αθλήματα, όπως είναι η κολύμβηση, ο στίβος και το ποδήλατο. Οι αναπηρίες αυτές δεν αφορούν μόνο την τυφλότητα, ας πούμε, είναι και οτιδήποτε άλλο αφορά, ξέρω 'γω, παραπληγικούς, άτομα με κοινωνικά προβλήματα, συγγνώμη, κινητά προβλήματα, με συγχωρείτε, που διαλέγουν όπως είπαμε την κολύμβηση, το στίβο ή το ποδήλατο. Εμένα, επειδή μου άρεσε το ποδήλατο από μικρό παιδί, διάλεξα να ασχοληθώ με την ποδηλασία. Ο τρόπος που γίνεται η ποδηλασία σε εμάς που δεν βλέπουμε είναι ότι το ποδήλατο

είναι διπλό, έχει δηλαδή δύο σέλες, δύο τιμόνια, δύο πετάλια, τέσσερις ρόδες και ο οδηγός είναι πάντα βλέποντας.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΒΧ) Οι πεταλιές γίνονται και από τους δύο και από τους δυο, ας πούμε, αλλά το τιμόνι το στρίβει μόνο ο βλέποντας! Εμείς ακολουθούμε. Και έτσι ασχολούμαι και μ' αυτό. Τον Απρίλη, μάλλον τον Απρίλη ή τον Μάιο, δεν θυμάμαι τώρα πότε, θα γίνει κάποιο πρωτάθλημα... [Βήχει] στην Κρήτη και θα συμμετέχω και εγώ.

(ΝΣ) Α! Μάλιστα!

(ΒΧ) Αυτά.

(ΒΣ) Πάρα πολύ ωραία!

(ΒΧ) Κατά τα άλλα αυτά που κάνω όταν είμαι σπίτι μου, ας πούμε, διαβάζω, επειδή μου αρέσει το διάβασμα και μου άρεσε από μικρό παιδί...

1:06:03 Διαβάζει πολλά βιβλία ακούγοντάς τα.

(ΝΣ) Έχεις στη διάθεσή σου πολλά βιβλία στη γραφή Braille;

(ΒΧ) Κοίταξε, τα βιβλία, εννοείς...

(ΝΣ) Τι ακούς;

(ΒΧ) Ο τρόπος που διαβάζουμε είναι να ακούμε τα βιβλία...

(ΝΣ) Ακούς! Ναι.

1:06:12 Αναγνώστες βιβλίων στον «Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών» και στο «Φάρο τυφλών». Διάφοροι τρόποι για να διαβάζουν βιβλία «ακουστικά».

(ΒΧ) Έχουμε κάποιους αναγνώστες στον «Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών» όπως και στο «Φάρο Τυφλών» οι οποίοι διαβάζουν βιβλία, ξέρω 'γω και τα παίρνουμε εμείς σε κάποια cd... Τα βιβλία αυτά γραφόντουσαν πολύ παλιά σε μμπομπίνες όπως είπα, μετά σε κασέτες και τα τελευταία χρόνια σε cd. Ο άλλος τρόπος που μπορούμε να διαβάσουμε είναι να μπούμε σε κάποια ιστοσελίδα στον υπολογιστή και από κει να πάρουμε με κάποιο στικ, ξέρω γω, τα βιβλία που θέλουμε και να τα βάλουμε σε κάποιο..., σε κάποιο είτε ραδιόφωνο που υπάρχει με κάποια κάρτα, ας πούμε ή σε ο,τιδήποτε μηχάνημα για να διαβάσουμε το βιβλίο αυτό που έχουμε πάρει από τον υπολογιστή. Γενικά ακουστικά, ας πούμε!

107:11 Οι σχέση της με τα άλλα μέλη της οικογένειας. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει η μητέρα της λόγω άνοιας. Την επισκέπτονται συχνά με την αδερφή της, στο χώρο στον οποίο φιλοξενείται τώρα. Συμπεριφέρεται διαφορετικά σ' αυτήν απ' ότι στην αδερφή της, υποσυνείδητα ίσως, την προστατεύει.

(ΝΣ) Για πες μας τώρα και για τη σχέση σου με τα αδέρφια σου, τώρα, σήμερα, τη μητέρα σου...

(ΒΧ) Η μητέρα μου εδώ και πολλά χρόνια, δυστυχώς, ξεκίνησε να δημιουργήσει θέμα Αλτσχάιμερ... Αυτό ξεκίνησε το 2008, το 2008, ναι! Ξεκινήσαμε να έχουμε τέτοιο θέμα. Τι να πω, ότι έμενε στο κάτω σπίτι από αυτό που μένω εγώ, προσπάθησα να είμαι δίπλα της όσο μπορώ, όπως και η αδερφή μου, ας πούμε. Ο αδερφός μου από ένα σημείο και πέρα δεν βρίσκεται εδώ, έχει πάει, ξέρω γω, στην Πρέβεζα, έχει ανοίξει κάποιο μαγαζί, ε...!

(ΝΣ) Είναι μακριά.

(ΒΧ) Είναι μακριά! Εν πάση περιπτώσει εγώ με τη μητέρα μου τη φρόντιζα όσο μπορούσα, και επειδή, για πρακτικούς λόγους, δεν μπορούσα εγώ να αντιμετωπίσω, ας πούμε, έτσι όπως πρέπει την κατάσταση της, είχα κάποιες κυρίες εσωτερικές, προκειμένου να βοηθάνε τη μητέρα μου σε κάποια θέματα που έπρεπε να αντιμετωπίσει. Αυτό συνέβη μέχρι το 2017 και από τη στιγμή που χειροτέρευσε και... το θέμα αυτό, ας πούμε, κάπου πήρε, πήρε δυσάρεστες εξελίξεις, με την έννοια ότι δεν μπορούσε να αυτοεξυπηρετηθεί πια, έπρεπε, προτίμησα να την... να πάει, ας πούμε, σε κάποιον άλλο χώρο που αφορά τους... τα άτομα με αλτσχάιμερ, τους ανοϊκούς, γενικότερα. Ο χώρος αυτός βρίσκεται στο Χαλάνδρι, είναι στην οδό Φιλελλήνων 18, κάπου κοντά, δηλαδή, στην εκκλησία της Αγίας Άννης... Εκεί είναι τώρα η μαμά μου. Μπορώ να πω ότι, ευτυχώς, έχει μία καλή αντιμετώπιση και φροντίδα στο χώρο τον οποίο βρίσκεται...

(ΝΣ) Την επισκέπτεσαι;

(ΒΧ) Την επισκέπτομαι συχνά μαζί με την αδερφή μου...

(ΝΣ) Ναι.

(ΒΧ) ...και εντάξει μπορώ να πω ότι, δεν ξέρω πώς γίνεται, ίσως στο υποσυνείδητο, το υποσυνείδητό της, εμένα με αντιμετωπίζει διαφορετικά απ' ότι την αδερφή μου.

(ΝΣ) Δηλαδή, σε προστατεύει ακόμα.

(ΒΧ) Ναι! Δηλαδή όσο γίνεται, απλώνει τα χέρια της, μ' αγκαλιάζει, πολλά φιλιά, πολλά... πολύ δηλαδή έτσι ..., γέλιο, με την έννοια ότι κάπου, κάπου φχαριστιέται, ας πούμε, που πηγαίνω εγώ εκεί!

(ΝΣ) Που σε βλέπει!

(ΒΧ) Ναι, ναι! [Γαύση]

1:10:09 Οι ωραίες σχέσεις πάντα έχουνε και τα παραträγουδα...

(ΒΣ) Τώρα με την αδερφή σου συνεχίζεις αυτή την ωραία σχέση πάντα που είχατε και τη θυμάμαι...

(BX) Ναι εντάξει!

(ΝΣ) Οι σχέσεις πάντα ξέρεις έχουνε... οι ωραίες σχέσεις έχουνε και τα παρατράγουδα...

(BX) Έχουνε και τα παρατράγουδα ...

(ΝΣ) ...τις κόντρες τους! [Γέλια]

(BX) Πώς δεν έχουνε, εντάξει! Και μεις καμιά φορά έχουμε, αλλά το ξεπερνάμε, εντάξει! Η αδερφή μου μένει...

(ΒΣ) Σε λατρεύει όμως!

(BX) Ε, και 'γω την αγαπάω την αδερφή μου! Εντάξει, όλοι έχουμε κάτι να δώσουμε σε όλους, δεν πάει να πει ότι επειδή εμείς δεν βλέπουμε δεν έχουμε και να δώσουμε κιόλας! Δεν το βλέπουμε.

(ΝΣ) Εσύ ιδιαίτερα...! [Γέλια]

(ΒΣ) Δεν το λέω έτσι το λέω με την έννοια ότι έχεις μία λαμπρή σχέση, βρε παιδί μου, είναι σοβαρό.

(BX) Ναι!

(ΝΣ) Δεν συμβαίνει σήμερα σε όλες τις οικογένειες αυτό!

1:10:47 Το θέμα της οικονομικής εκμετάλλευσης των τυφλών ατόμων από τους συγγενείς τους ή και της αδιαφορίας.

(BX) Όχι, όχι και μάλιστα σε..., σε άτομα που δεν βλέπουν και έχουν αδέρφια που βλέπουν, δυστυχώς, υπάρχουν θέματα, πολλές φορές, με την έννοια είτε της εκμετάλλευσης, ας πούμε, μπορεί, ξέρω 'γω, να υπάρχουνε...

(ΝΣ) Της οικονομικής!

(BX) ...της οικονομικής εκμετάλλευσης είτε, ξέρω 'γω, της αδιαφορίας που μπορεί να έχει κάποιο τυφλό άτομο από τον αδερφό του ή την αδερφή του ή και της απόρριψης καμιά φορά, όχι πάντα όμως! Δηλαδή αυτά είναι καθαρά υποκειμενικά, καθαρά δεν μπορούμε να γενικεύσουμε δηλαδή...

(ΝΣ) Ναι. Παύση

(ΝΣ) Ακριβώς!

(BX) Δεν μπορώ να πω ότι μόνο εγώ έχω την καλή μου αδερφή και όλοι οι άλλοι είναι..., εντάξει, δεν λέω αυτό, αλλά ότι υπάρχουν, δυστυχώς, πολλές περιπτώσεις κακών σχέσεων

1:11:46 Η επιλογή της να μην παντρευτεί κλπ

(ΝΣ) Δεν μου λες εσύ επέλεξες να... να μη συνδέσεις τη ζωή σου με κάποιον ... με κάποιον άντρα;

(ΒΧ) Ε, Κοίταξε να δεις, γενικά δεν μπορώ να πω ότι το είχα με το γάμο, ποτέ! Όχι βέβαια και ότι, ίσως καμιά φορά μπορεί να κρατάνε κάποια πράγματα με την έννοια ότι, η μητέρα μου κυρίως, γιατί μ' αυτή συζητούσα έτσι πολλά πράγματα, είχε την άποψη ότι θα δυσκολευτώ σε περίπτωση που θα προχωρήσω, ξέρω γω, μέχρι κάποιο γάμο, παιδιά και τα λοιπά. Αλλά πέρα απ' αυτό και εγώ δεν είμαι πολύ, δεν το είχα, ας πούμε. Δεν έχω μετανιώσει ότι δεν έχω παιδιά και δεν έχω παντρευτεί. Δεν είναι κάτι που... έτσι με στενοχωρεί, ας το πούμε έτσι. Δεν έχω μετανιώσει. Σχέσεις με άντρες και τα λοιπά είχα και έχω! Αλλά, εντάξει, τώρα άλλες δεν πάνε καλά, άλλες... Τέλος πάντων, δεν έχω όμως, δεν είναι κάτι που να θεωρώ ότι είναι κενό στη ζωή μου ότι δεν παντρεύτηκα ή ότι δεν έχω παιδιά.

(ΝΣ) Όχι, εννοούσα τη σχέση γενικότερα.

(ΒΧ) Ναι, ναι, ναι, ναι, γενικότερα! [Γέλια] Τώρα, εντάξει, καμιά φορά με το άλλο φύλο, όπως λέμε, μπορούμε να φταίμε κι εμείς, μπορεί να φταίνε κι αυτοί, μπορεί κάτι να μην ξεκινάει καλά και να το συνεχίζουμε ενώ δεν ξεκίνησε καλά νομίζοντας ότι θα αλλάξει και να μην αλλάζει, τα παθαίνουμε κι αυτά! Ε, κάπως έτσι.

(ΝΣ) Ναι. Παγκόσμιο πρόβλημα! [Γέλια]

(ΒΧ) Μεγαλώνουμε κιόλας...! Δεν αλλάζουμε κι εύκολα...

(ΝΣ) Τώρα θες, θυμάσαι κάποια ιστορία που θα 'θελες ίσως να προσθέσεις...

(ΒΧ) Ναι, δεν έχω κάτι να προσθέσω, όχι.

(ΝΣ) Κάτι... αστείο, κάτι σοβαρό, κάτι..., ένα στιγμιότυπο από τη ζωή σου, κάτι...

(ΒΧ) Τι να πω; Δεν μου 'ρχεται κάτι!

(ΝΣ) Δεν σου έρχεται κάτι! [Γέλια] Εντάξει. Σε ευχαριστούμε πολύ!

(ΒΣ) Κι εγώ θέλω να ευχαριστήσω πολύ τη Βάσω για τη συνέντευξη. Ήταν πολύ σοβαρά όλα αυτά που ακούσαμε, δεν τα ξέραμε ούτε εμείς!

(ΒΧ) Ελπίζω να είχα κάτι να πω...

(ΝΣ) Έχεις πάρα πολλά να πεις!

(ΒΧ) ...να σας έδωσα κάτι μέσα από αυτό που σας είπα, γενικότερα ...

(ΝΣ) Και πολλά! Και ενδιαφέροντα και πράγματα που εμείς δεν τα ξέραμε...

(ΒΣ) Ναι! Ακριβώς αυτή είναι, αυτό είναι και το αντικείμενο. Δηλαδή επιλέξαμε αυτό το αντικείμενο της καθημερινότητας των ανθρώπων με αναπηρία για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα και το...

(BX) Ναι καλά είναι να γίνονται αυτά...

(ΒΣ) ...και τους ανθρώπους αυτούς και τις ανάγκες τους...

(BX) Καλό είναι να γίνονται αυτά γιατί είναι ενημερωτικά.

(ΒΣ) Και να τ' ακούσουνε και στην πόλη αυτά τα πράγματα, δηλαδή.

(BX) Ναι!

(ΒΣ) Είναι κυρίως ενημερωτικά! Αυτό λέω. Είναι πράγματα που βοηθάνε... Όχι, όταν γνωρίζουμε πράγματα μπορούμε να κάνουμε και πράγματα! Άμα δεν τα γνωρίζουμε και θέλουμε βέβαια έτσι;

(ΝΣ) Κι αυτό που κι άλλοι έχουν εντοπίσει στο θέμα της παιδείας...

(BX) Ναι!

(ΝΣ) Εγώ νομίζω ότι είναι πολύ σημαντική αυτή η συνέντευξη γιατί η Βάσω είναι ένα άτομο δυναμικό που παλεύει ακόμη! Δηλαδή, πραγματικά τόσες δραστηριότητες που έχεις σαν συνταξιούχος, δεν λέω νεότερη, και εν δράση επαγγελματική και εκπαιδευτική, αλλά σαν συνταξιούχος έχεις τόσες και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες που θα ζήλευαν άλλοι συνταξιούχοι! [Γέλια] Ειλικρινά!